ΈΤΟΣ Β' 1885 — ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ — 20 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ ΑΡΙΘ. 47

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ
Προπληρωτέα
Ἐν Ἑλλάδι . . . . . Δρ. 10
Ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ . . . . Φρ. χρ. 12

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΚΑΙ ΕΚΔΟΤΗΣ
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΓΡ. ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥΣ

ΕΒΔΟΜΑΣ

ΓΡΑΦΕΙΟΝ «ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ»
Ἐν ὁδῷ Μουσῶν ἀριθ. 6.

Ἕκαστον φύλλον τιμᾶται λεπτῶν 20.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἡμερολόγιον (ἐκκλησία, ἱστορία).
Ἡ ἕδρα τοῦ Κοραῆ ὑπὸ Α. Π. ΚΟΥΡΤΙΔΟΥ.
Ἡ ἐν Ἀσίᾳ Ἑλλάς, Τὸ Λειβήσιον τῆς Λυκίας ὑπὸ Μ. ΜΟΥΣΑΙΟΥ.
Ὁ ἀγγλικὸς ὕμνος ὑπὸ ΜΑΘΗΤΟΥ.
Ἔργα καὶ ἡμέραι ὑπὸ Δ. Γρ. Κ.
Ἑβδομάς.
Ἡ Ἀφελὴς (μυθιστορία τῆς Henry Gréville) μετάφρασις ὑπὸ Κ.
Θεωρία τῆς γνώσεως ὑπὸ ΜΑΡΓΑΡΙΤΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΔΟΥ
Φιλολογικά, ἐπιστημονικά, καλλιτεχνικά.
Βιβλιογραφία.
Παρεκβάσεις, ὑπὸ Ι. Μ. ΔΑΜΒΕΡΓΗ.
Οἱ ἀλληλοφαγωθέντες ἐν τῷ βορείῳ πόλῳ (συνέχεια) μετάφρασις ὑπὸ Σ. Κ.
Περὶ τῆς παραβολῆς τοῦ Ἀσώτου καὶ περὶ Εὐθυμίου τοῦ Μεγάλου ὑπὸ Γ. Α.
Ἀπαντήσεις ἄνευ ἐρωτήσεων.
Πνευματικαὶ ἀσκήσεις.—Ἀλληλογραφία.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ

(20 Ἰανουαρίου)

ΕΚΚΛΗΣΙΑ. Τοῦ Ἀσώτου.—Εὐθυμίου τοῦ Μεγάλου.

ΙΣΤΟΡΙΑ 1827. Ὁ Καραϊσκάκης τὴν τρίτην ὥραν τῆς νυκτὸς διέρχεται μετὰ τῶν ἀνδρῶν του διὰ τοῦ παρὰ τὸ Δίστομον ἐστρατοπεδευμένου τουρκικοῦ στρατοῦ. Φθάνει εἰς τὸ κέντρον τοῦ στρατοπέδου ἐνοήθησαν· οἱ Τοῦρκοι ταράσσονται καὶ τουφεκίζονται μεταξύ των, οἱ δ' Ἕλληνες διέρχονται ἀβλαβεῖς καὶ εἰσέρχονται εἰς Δίστομον πλὴν ἑνὸς περιπλανήντος εἰς τὰ σχοινία τῶν σκηνῶν καὶ φονευθέντος ἅμα τῇ αὐγῇ.

Η ΕΔΡΑ ΤΟΥ ΚΟΡΑΗ

Ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς Πρυτανείας ἀνάκειται ἡ πρό τινος τῷ Πανεπιστημίῳ δωρηθεῖσα ἕδρα τοῦ Κοραῆ· εἶνε μικρά, ταπεινὴ ἕδρα, γλυφάς τινας καὶ ἀπότριπτα χρώματα ἔχουσα ἐπὶ τῶν ποδῶν της, βυρσοσκεπὲς ἐρεισίνωτον, καὶ βάσιν ἐκ πρασίνης βύρσης, κινητήν, ἐμβαλωμένην εἰς τὸ ἄκρον, σχῆμα ἔχουσαν περίπου σωσιβίου, διότι ἐν τῷ μέσῳ αὐτῆς ἀποτελεῖται κύκλος κενοῦ, δι' οὗ ἀναγινώσκεται ἐπὶ ὀρειχαλκίνης πλακός, ἐπὶ τῆς ξυλίνης τῆς ἕδρας βάσεως προσηρμοσμένης, ἡ ἑξῆς ἐπιγραφή: ΕΔΡΑ ΑΔΑΜΑΝΤΙΟΥ ΚΟΡΑΗ, ΔΩΡΗΘΕΙΣΑ ΤΩ ΕΘΝΙΚΩ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩ ΥΠΟ ΕΜ. Ν. ΠΡΑΣΑΚΑΚΗ.

***

Ὁ τὴν ἕδραν ταύτην βλέπων μετάγεται εἰς ἄλλους χρόνους, εἰς τοὺς χρόνους τῶν παραμονῶν τοῦ Μεγάλου ἀγῶνος, ὁπότε πρὶν ἐργασθῇ τὸ πυροβόλον εἰργάζετο ἡ γραφὶς πρὸς ἀνάστασιν τοῦ Γένους· ἐπὶ τῆς ἕδρας ταύτης ἐκάθησεν ὁ ἀνήρ, ὅστις διὰ τῆς φλογερᾶς αὐτοῦ φιλοπατρίας ἀφύπνισε τοῦ ληθάργου των τοὺς δούλους· ἐπ' αὐτῆς ὑπάρχουσι τάποτυπώματα τῶν χειρῶν ἐκείνων, αἵτινες ἐν μόχθῳ καὶ ἀγρυπνίαις συνέλεξαν τὸν θησαυρὸν τῆς ἐθνικῆς σοφίας καὶ διένειμαν ἀφειδῶς ἀνὰ τὴν ἑλληνίδα γῆν, τὴν στενάζουσαν ὑπὸ τὴν φρικώδη τυραννίαν· ἐδῶ ἐπὶ τοῦ ἐρεισινώτου ἀκούμβησε κατάκοπος ἡ πάνσοφος κεφαλή· τὴν βύρσαν ἐθάμβωσεν ἡ ἤρεμος γεροντικὴ ἀναπνοή του· οἱ ξύλινοι οὗτοι βραχίονες περιέβαλλον ζῶσαν, πάλλουσαν τὴν καρδίαν του, τὴν καρδίαν ἐκείνην περὶ ἧς ἔγραφε:

«Ὅταν ὁ λόγος εἶναι περὶ πατρίδος ὅ,τι μοῦ λείπει ἀπὸ τὴν κεφαλὴν τὸ ἀποπληρόνει ἡ καρδία».

Ὦ! ἐὰν ἄφιναν αἱ σκέψεις ἴχνη ἐπὶ τῶν ἀντικειμένων ἐφ' ἃ ἐναποθέτει αὐτὰς τὸ ῥεμβὸν ἢ ἀστραποβολοῦν βλέμμα! Τί θὰ ἐβλέπομεν ἐπὶ τῆς ἕδρας τοῦ Κοραῆ! ὁποῖοι κόσμοι θ' ἀνίσταντο ἐνώπιον ἡμῶν, ὁποίους ὁρίζοντας θὰ ἔβλεπον ἀνοιγομένους αἱ μικραὶ ἡμῶν ψυχαί!

Πόσας αἰωνίους ἀληθείας θὰ ἐβλέπομεν ἐγκεχαραγμένας, οἷα ἡ:

«Ἐγὼ ἄλλους ποταποὺς δὲν γνωρίζω, παρὰ τοὺς δούλους καὶ τοὺς τυράννους, διότι μεταβάλλονται ἀπὸ λογικὰ ζῷα οἱ δοῦλοι εἰς κτήνη καὶ οἱ τύραννοι εἰς ἄγρια θηρία»

ἢ ὅπως ἡ ἄλλη, ἡ χαραχθεῖσα καὶ ἐν τῇ δέλτῳ, ἣν παρίσταται κρατῶν ὁ Κοραῆς ἐν τῷ ὡραίῳ πρὸ τοῦ Πανεπιστημίου ἀνδριάντι του:

«Ἡ ἐλευθερία, τέκνα μου, δὲν ἀγαπᾷ νὰ κατοικῇ εἰς τόπους ὅπου δὲν βασιλεύει ἡ ἀρετὴ καὶ ἡ χρηστοήθεια».

Ἀλλ' ἰδίως θὰ ἐβλέπομεν τὴν μακράν, μακρὰν ἐπὶ ἡμέρας καὶ νύκτας ἐτῶν ὁλοκλήρων ἀγωνίαν τῆς ψυχῆς του διὰ τὴν ἔκβασιν τῆς ἐπαναστάσεως, ἧς ἐθεώρει πρόωρον καὶ παράτολμον τὴν ἔκρηξιν, καὶ τὴν ἀνεκλάλητον εἶτα εὐτυχίαν του ἐπὶ τῇ ἀνακηρύξει τῆς ἐλευθερίας της.

Ἡ ἕδρα αὕτη εἶνε πρὸς τὸν Κοραῆν ὅ,τι τὸ Χάνι τῆς Γραβιᾶς πρὸς τὸν Ὀδυσσέα Ἀνδρούτσον καὶ τὸ Φάληρον πρὸς τὸν Καραϊσκάκην· εἶνε τὸ πεδίον τῆς μάχης του· ἐπ' αὐτῆς ἠγωνίσθη ἀνενδότως, καρτερικῶς, ὑπὲρ τῆς αὐτῆς σημαίας, μέχρι τῆς ἐσχάτης του στιγμῆς καὶ ἐπ' αὐτῆς ἀπέθανε, διότι κατὰ τὴν πρὸς τὴν πρυτανείαν ἐπιστολὴν τοῦ δωρητοῦ:

«Ἐπ' αὐτῆς τῆς ἕδρας καθήμενος καὶ ἔχων τοὺς δύο πόδας ἐντὸς σάκκου ἔγυρε δεξιόθεν διὰ νὰ λάβῃ τὸ δοχεῖον περιέχον τὸν καφέ του καὶ ἔπεσεν ἵνα μὴ ἐγερθῇ πλέον».

Ἔπαθε κάταγμα τοῦ ὀστοῦ τοῦ μηροῦ περὶ τὸν αὐχένα, ἡ ἐξάρθρωσιν τοῦ ἱεροῦ ὀστοῦ καὶ μετά τινας ἡμέρας ἐξέπνευσε τελευταίαν του λέξιν, ἔσχατον πρὸς τὴν Ἑλλάδα ἀποχαιρετισμόν, ἀναφωνήσας *Πατρίς!*

***

Ἡ ἕδρα αὕτη ἡ ταπεινή, ἀλλὰ δημιουργὸς ἐκ τῶν πρώτων τοῦ θρόνου τῆς Ἑλλάδος, ἡ συμπαραστάτις τῶν μεγάλων ἰδεῶν καὶ τῶν μεγάλων αἰσθημάτων τοῦ Ἀδαμαντίου Κοραῆ, πρὸ τῆς εὐλαβοῦς μου φαντασίας παρίσταται ὡς τηρήσασά τι ἐξ αὐτοῦ· ὡς ὁ φωνογράφος κρατεῖ τὴν φωνὴν καὶ ἀποδίδει αὐτὴν μετὰ χρόνον, μοὶ φαίνεται ὅτι καὶ ἡ ἕδρα αὕτη, ἐκράτησε τοὺς πόθους, τὰς σκέψεις, τοὺς παλμοὺς τοῦ Κοραῆ καὶ τοὺς ἀποδίδει· καὶ τὸ βλέμμα μου προσηλούμενον ὅπου προσηλώθησαν οἱ ὀφθαλμοί του μοὶ φαίνεται ὅτι συναντᾷ τὸ βλέμμα του, καὶ αἱ χεῖρές μου ψηλαφῶσαι τὸ ξύλον, ὅπερ ἐκεῖνος ἔψαυσε, συναντᾷ τὴν χεῖρά του.

Διὰ τοῦτο μετὰ τόσου σεβασμοῦ καὶ τοσαύτης συγκινήσεως εἶδον τὴν καθέδραν τοῦ Κοραῆ.

Α. Π. Κ.

Η ΕΝ ΑΣΙΑΙ ΕΛΛΑΣ

Τὸ Λειβήσιον τῆς Λυκίας

Ἀκριβῶς πρὸς ἀνατολὰς τῆς Ῥόδου, τῆς περικλεοῦς ἐν τῇ ἀρχαιότητι διὰ τὸν ἐν αὐτῇ κολοσσόν, κεῖται ἡ ἀρχαία *Λυκία*, σχηματίζουσα χερσόνησον, ἧς ἡ μὲν ἀνατολικὴ πλευρὰ περιβρέχεται ὑπὸ τοῦ *Παμφυλίου κόλπου* (τανῦν *κόλπου τῆς Ἀτταλείας*), πρὸς νότον ὑπὸ τῆς *Μεσογείου θαλάσσης* καὶ πρὸς δυσμὰς [illegible] τοῦ *Ῥοδιακοῦ πελάγους* τοῦ διαχω[illegible]τος τὴν ὁμώνυμον νῆσον ἀπὸ τῆς ἀν[illegible]αν ἠπείρου, ἀπεχούσης ἐνταῦθα περὶ τὰ πεντήκοντα μίλια. Τὸ βόρειον τῆς χερσονήσου ταύτης περιορίζει ἡ *Καρία* καὶ τὸ βορειοανατολικὸν ἡ *Πισιδία*, διὸ καὶ ἐκκλησιαστικῶς ἡ Λυκία ὑπάγεται εἰς τὸν Πισιδίας Μητροπολίτην, φέραντα τὸν τίτλον «Μητροπολίτου Πισιδίας καὶ ἐξάρχου πάσης Λυκίας, Σίδης, Μυρέων καὶ Ἀτταλείας καὶ Μικρᾶς Ἀντιοχείας». Πολιτικῶς δὲ τὸ μὲν ἥμισυ τῆς Λυκίας, τὸ βορειοανατολικόν, ὑπάγεται εἰς τὸν νομὸν (*βαλιλίκ*) *Ἀϊδινίου ἢ Σμύρνης* καὶ εἰς τὸ διαμέρισμα (*σαντζάκ*) *Μεντεσέ*, οὗ τινος πρωτεύουσα εἶναι τὸ *Μόγλα*· τὸ δὲ νοτιοανατολικὸν εἰς τὸν νομὸν *Ἰκονίου* καὶ εἰς τὸ διαμέρισμα *Τεκκέ*, οὗ πρωτεύουσα ἡ *Ἀτταλεία*. Τὸ *Μέντεσε* εἶναι ἡ ἀρχαία *Μύνδος* τῆς Καρίας, ἡ γνωστὴ ἐκ τοῦ Διογένους, ὅστις, ἰδὼν τὴν μὲν πόλιν μικράν, τὰς δὲ πύλας αὐτῆς μεγάλας, ἀνεφώνησεν· «Ἄνδρες Μύνδιοι, κλείσατε τὰς πύλας ὑμῶν, μήποτε ἐξέλθῃ αὐτῶν ἡ πόλις!»

Πλὴν τοῦ *Μέντεσε*, Καρικαὶ πόλεις οἰκούμεναι ὑπὸ Χριστιανῶν εἶναι τὰ *Μόγλα* (Ἕλληνες 700) λαλοῦντες ὁπωσοῦν καθαρῶς τὴν νέαν ἑλληνικήν. — *Περτζίκιον*, (Ἕλληνες κάτοικοι 500).—*Μύλασος* (ὁ-

μοίως Ἕλληνες κάτοικοι 2000). Ὁ ἀοίδιμος Ἀλέξανδρος Σοῦτσος ἐν τῇ *Τουρκομάχῳ Ἑλλάδι* αὐτοῦ, ἐν τῷ γνωστῷ καὶ περίπαθεῖ ἐπεισοδίῳ τῆς Χίας κόρης, τῆς Αἰκατερίνης Γαλάτη, οὐδετέρως ὀνομάζει τὴν *Μόλασσον* «*Μόλασα*»:

«Καὶ εἰς τὴν ἔρημον τῆς Ἀσίας
Τὰ βήματά του περιπλανῶν.
Παρὰ τὰ Μόλασα τῆς Καρίας
Τὸ περιζήτητον εὗρεν ὄν». κτλ.

— *Βουδρούμιον* (Ἕλληνες 2000). Τίς ὑπὸ τὸ ἀπαίσιον ὄνομα τοῦτο δύναται νὰ ἀναγνωρίσῃ τὴν γλυκεῖαν πατρίδα τοῦ πατρὸς τῆς Ἱστορίας καὶ τοῦ κριτικωτάτου Διονυσίου τοῦ Ἁλικαρνασσέως; . . . — *Κιοϊτζεγὲζ* (χωρίδιον) καὶ *Ταλιάνιον* παράλιος κώμη (κάτοικοι Ἕλληνες 300 περίπου). Ἡ βορειοτέρα πόλις τῆς Λυκίας πρὸς τῇ Καρίᾳ εἶναι ἡ *Τελμησσός*. Ἐπὶ τῆς θέσεως ταύτης κεῖται σήμερον ἡ *Μάκρη* ἐν τῷ μυχῷ τοῦ *Γλαύκου κόλπου* (*κόλπου τῆς Μάκρης*), εὐλίμενος πόλις, σώζουσα ἀρχαῖα πολλοῦ λόγου ἄξια μνημεῖα, ἀποτελοῦσα δὲ τὸ ἐπίνειον τῆς ἐπαρχίας Μάκρης (*Μέῃρι καζασή*), εἶναι πολίχνιον κατοικούμενον ὑπὸ χιλίων κατοίκων, ὧν οἱ ἡμίσεις Ἕλληνες, ἀποικήσαντες ἐνταῦθα ἐκ τοῦ δίωρον ἀπέχοντος *Λειβησίου*, κωμοπόλεως πρὸς νότον, καὶ ἐκ *Ῥόδου*, καὶ ἔχοντες νεόδμητον ναὸν καὶ καλὸν δημοτικὸν σχολεῖον. Ἕνεκα δὲ τοῦ νοσηροῦ κλίματος κατὰ τὸ θέρος οἱ Ἕλληνες μετοικοῦσιν εἰς Λειβήσιον. Ἐν Μάκρῃ ἐνεργεῖται ἐμπόριον μικρόν, προσεγγίζει ἀτμόπλοιον καὶ ἔχει ἐμπορικὰς σχέσεις ἰδίως μετὰ τῆς Σμύρνης, μεθ' ἧς συνδέεται καὶ διὰ τηλεγράφου καὶ εἰς ἣν ἀποστέλλει τὰ προϊόντα αὐτῆς, γεννήματα, βελανίδιον, σήσαμον, κηρόν, ἔριον, κτήνη καὶ ἐρματα. Ἡ συγκοινωνία μετὰ τοῦ ἐσωτερικοῦ διακόπτεται ἐν ὥρᾳ χειμῶνος, ὅτε αἱ ὁδοὶ ὡς ἐκ τῶν χιονοσκεπῶν ὀρέων καθίστανται ἀδιάβατοι, ὅθεν ἡ περιφέρεια τῆς Μάκρης δὲν ἐκτείνεται πέραν τῆς *Κυβείρας* (*Γκιὸλ-Ἰσσὰρ*) καὶ τοῦ *Ἐλμαλῆ*. Τὰ λοιπὰ χωρία καὶ πόλεις τῆς Λυκίας *Πίναρα* (*Μίναρα*), *Ξάνθος* (*Κιρλικιόρ*), *Τλῶς* (*Τουβέρι*), *Πάταρα Μύρα* (*Τέμρελ*), *Φάσηλις* (*Τεκκὶρ ὀβά*), εἰσὶ χωρία τουρκικὰ ἐπὶ ἐλεεινῶν ἐρειπίων ᾠκοδομημένα.

Κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος οἱ Αὐστριακοὶ ἀπήγαγον ἐν μνημεῖον ἐκ τῆς περιφερείας Μύρων, «*Τὸ ἡρῷον τοῦ Τσὰλ-μπασὴ*» κληθέν, ὅπερ λέγεται ἄριστης τέχνης ἔργον, εἰς τὴν ἐποχὴν τοῦ Περικλέους, κατὰ τὴν γνώμην εἰδημόνων, ἀνερχόμενον. Ἅπασα ἡ χώρα σήμερον κατοικεῖται ὑπὸ Τούρκων, πλὴν τῶν παρὰ πόδας σημειουμένων μερῶν, ἅτινα οἰκοῦνται ὑπὸ Ἑλλήνων: ἡ νῆσος *Μεγίστη* (*Καστελλόῤῥιζον*) ἀπέναντι τῆς *Ἀντιφέλλου*, πέντε μίλια ἀπέχουσα τῆς ἠπείρου (12 χιλιάδες Ἑλλήνων ναυτικῶν). Ἡ *Κάλαμος* (*Καλαμάκιον*) ἐπίνειον, οἰκούμενον ὑφ' ἑκατὸν Ἑλληνικῶν ἐμπορικῶν οἰκογενειῶν, ἔχει δὲ καὶ ναὸν νεόδμητον. Ἡ *Ἀντιφέλλος*, ὑπ' ἰσαρίθμων ὁμοίως Ἑλλήνων οἰκουμένη, ὡς καὶ τὰ *Μῦρα*, ὁμοίως καὶ ὁ *Φοινικοῦς* (*Φοίνικας*) ἐπίνειον τοῦ *Ἐλμαλῆ*. Τὸ *Ἐλμαλῆ* (ἴσως ἡ ἀρχαία *Μηλιὰς*) εἶναι κωμόπολις τουρκική, ἔχουσα 30—40 Ἑλληνικὰς οἰκογενείας μεταξὺ 500 τουρκικῶν καὶ 50—60 ἀρμενικῶν.

Ἡ ἐπαρχία *Μάκρης* ἔχει 72 χωρία, περιέχοντα 15 περίπου χιλιάδας κατοίκων, ὧν μόνον 3500 εἶναι Ἕλληνες κατοικοῦντες τὸ *Λειβήσιον*. Ἡ λέξις *Λειβήσιον* εἰκοτολογεῖται παραγομένη ἐκ τοῦ *λείβειν*, κατ' ἀναλογίαν τοῦ *Λειβαδιά*, *Λειβάρτυον*, *Λείβηθρον*, διότι εἶναι κοιλάς, ἐν ᾗ καταλειβόμενα τὰ ὄμβρια ὕδατα λιμνάζουσι καὶ βραδύτερον καθιζάνουσιν εἰς ὑποχθονίους καταβόθρας.

Οἱ Λειβησιανοὶ λαλοῦσι τὴν Ἑλληνικὴν παρεφθαρμένην, ἀλλ' ἡ χριστιανικὴ συνοικία εἶναι ἀμιγής. Τὰ δὲ τουρκικὰ χωρία ἀπέχουσιν ἀπὸ ἡμισείας μέχρι μιᾶς ὥρας ἀπὸ τῆς Ἑλληνικῆς κωμοπόλεως.

Ἐπιτηδεύματα τῶν Λειβησιανῶν εἶναι ἡ *γανωτική*, ἡ *ὑποδηματοποιία*, ἡ *ῥαπτική*, ἡ *τεκτονική*, ἡ *σιδηρουργία*, ἡ *χρυσοχοϊκή*, ἡ *γεωργία* καὶ τὸ *ἐμπόριον*. Τὴν πρώτην θέσιν κατέχουσιν ὡς πρὸς τὴν πληθὺν οἱ ὑποδηματοποιοί, τὴν δευτέραν οἱ γανωταί, τὴν τρίτην οἱ ἔμποροι καὶ τὴν ἐσχάτην οἱ γεωργοί. Τὸ ἐμπόριον, ὡς καὶ πάντα τὰ λοιπὰ ἐπαγγέλματα, ἐνεργοῦνται οὐχὶ μετὰ πολλῆς φιλοκαλίας, αἱ δὲ σχέσεις τῶν τεχνιτῶν εἶναι πάντοτε μετὰ τῶν Τούρκων. Ἀνταποκριτὰς ἐν Σμύρνῃ ὀλίγοι τινὲς μόνον ἔχουσιν. Ἄξιον δὲ ἰδιαιτέρας μνείας εἶναι τὸ ἐμπόριον τοῦ *χρωμίου*, ὅπερ ἐξορύσσεται ἐκ τῶν ἐσχάτως ἀνακαλυφθέντων πλουσίων μεταλλείων τοῦ ὀρυκτοῦ τούτου, ὅπερ ἐκμεταλλεύεται ὁ Ἄγγλος Paterson, καὶ ἐξ οὗ οὐκ ὀλίγοι τῶν Λειβησιανῶν ἐπλούτησαν.—Πλούσιοι, κυρίως εἰπεῖν, ἐνταῦθα δὲν ὑπάρχουσιν. Ἡ περιουσία τῶν εὐπορωτέρων μεταξὺ τῶν κατοίκων τῆς χώρας ταύτης κυμαίνεται μεταξὺ 1000 μέχρι 5000 λιρῶν τουρκικῶν εἰς κτήματα καὶ χρήματα. Ἐν γένει ὅμως, ὡς εὐφυέστεροι καὶ μᾶλλον ἐπιχειρηματικοὶ τῶν Τούρκων, ὑπερέχουσιν αὐτῶν καὶ ὑλικῶς καὶ διανοητικῶς, πολλάκις μάλιστα ἐκμεταλλεύονται, σχεδὸν εἰπεῖν, ἀσυνειδήτως τὴν ἀθλιότητα αὐτῶν, ἐσχάτως δὲ ἤρξαντο ἀγοράζοντες καὶ τὰς γαίας αὐτῶν, ὅθεν ἱκανοὶ ἐγένοντο γαιοκτήμονες μεγάλων ἐκτάσεων, ἔχοντες ὑφ' ἑαυτοὺς τοὺς Τούρκους ὡς Εἵλωτας. Τὸ χριστιανικὸν στοιχεῖον πρωτεύει κυρίως ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ *Μάκρης*, καίτοι εὐαριθμότερον διότι εἶναι ὑπέρτερον κατὰ τὸν πλοῦτον, τὴν δραστηριότητα καὶ τὴν νοημοσύνην.

Ἐν *Λειβησίῳ* ὑπάρχει ἓν μόνον σχολεῖον, οἰκοδομηθὲν τῷ 1865 ἐν αὐτῷ ἐδίδασκεν εἰς μόνος διδάσκαλος, ὁ ταῦτα γράφων, ἀπὸ τοῦ 1848 μέχρι τοῦ 1868, ὅτε ἡ ὑπηρεσία διῃρέθη εἰς δύο διδασκάλους, ἤτοι εἰς Ἑλληνοδιδάσκαλον καὶ δημοδιδάσκαλον. Τὸ σύστημα τοῦτο διετηρήθη μέχρι τῆς σήμερον. Ἐν ἀμφοτέροις τούτοις τοῖς τμήμασι φοιτῶσι περὶ τοὺς 300 παῖδες, ὧν 50 κατὰ μέσον ὅρον εἰς τὸ Ἑλληνικὸν καὶ 250 εἰς τὸ δημοτικόν. Τῷ 1881 τὸ δημοτικὸν σχολεῖον ὑποδιῃρέθη εἰς ἰδίως δημοτικὸν ἢ προπαιδευτικὸν καὶ εἰς νηπιαγωγεῖον. Παρθεναγωγεῖον τρὶς μέχρι τοῦδε συνέστη, ἀλλὰ δὲν διετηρήθη, μετὰ ἓν ἔτος διαλυθέν· οὔτω δὲ ἄρρενα καὶ θήλεα φοιτῶσιν ἀναμίξ, ὡς τοῦτο συμβαίνει εἰς τὰ πλεῖστα ὑφ' Ἑλλήνων κατοικούμενα χωρία τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, δι' ἔλλειψιν ἐπαρκῶν πόρων πρὸς συντήρησιν ἰδίων δι' ἕκαστον σχολεῖον.

Ἐν *Μάκρῃ* διατηρεῖται ἓν δημοτικὸν σχολεῖον, εἰς ὃ φοιτῶσι περὶ τὰ 100 περίπου παιδία ἀμφοτέρων τῶν φύλων.

Μισθὸς τοῦ Ἑλληνοδιδασκάλου ἐτήσιος εἶναι γρόσια 7 χιλιάδες (ἤτοι 1750 δραχμαί), τοῦ δημοδιδασκάλου γρόσια 6000 (ἤτοι 1620 δρ.) καὶ τοῦ νηπιαγωγοῦ γρ. 1500 (ἤτοι δρ. 375). Τὰ ἐκπαιδευτικὰ καταστήματα διοικεῖ ἐφορία τιτλοφορουμένη «*Ἐφορία τῶν Σχολείων Λειβησίου καὶ Μάκρης*». Πόροις παγίοις ἡ ἐκπαίδευσις ἔχει ἐνταῦθα τὰ εἰσοδήματα τῶν τριῶν ἱερῶν ἐκκλησιῶν *Λειβησίου* καὶ *Μάκρης*. Ἕνεκα δὲ τῆς κατατομῆς τῆς κοινότητος εἰς *Μάκρην* καὶ *Λείβησιον*, ὑφίσταται μὲν διαπληκτισμός τις ἀέννακος περὶ τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ συστήματος καὶ ἐπέρχεται ὡς ἐκ τούτου βεβαίως χαλάρωσίς τις τῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ συχναὶ ἀνατροπαὶ τοῦ καθεστῶτος, ἀλλ' ὅμως ἀπὸ εἰκοσαετίας ὑφίσταται καὶ διαρκὴς δημοσία ἐκπαίδευσις.

Τὸ *Λειβήσιον* ὑπὲρ τοὺς τριάκοντα μαθητὰς ἀπέστειλε μέχρι τοῦδε εἰς Ἀθήνας, ὧν τρεῖς μὲν ἀνηγορεύθησαν διδάκτορες τῆς Ἰατρικῆς, εἰς δὲ τῆς Φιλοσοφίας. Ἐλαβον δὲ δίπλωμα διδασκαλίσσης καὶ δύο νεάνιδες. Δέκα δὲ μαθηταὶ σπουδάζουσι νῦν ἐν τοῖς γυμνασίοις τῶν Ἀθηνῶν. Ἡ γυναικεία ἐκπαίδευσις, καθόλου εἰπεῖν, χωλαίνει ἐνταῦθα, διότι αἱ μητέρες τῶν ἐνταῦθα Ἑλλήνων, φροντίζουσι μόνον περὶ προικίσεως τῶν τέκνων αὐτῶν καὶ θεωροῦσι περιττὴν τὴν δαπάνην, τὴν ἀπαιτουμένην εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν κορασίων, ἅτινα ὑποβάλλουσιν εἰς διηνεκεῖς μέχρι τῆς νυμφεύσεως αὐτῶν οἰκιακὰς ἀσχολίας. Ἡ πολυτέλεια καὶ παρ' ἡμῖν ἤρξατο λαμβάνουσα καταπληκτικὰς ὀσημέραι διαστάσεις, ἰδίως δὲ ὡς πρὸς τὰ ἀφορῶντα εἰς τὸν γυναικεῖον ἱματισμόν, πρὸ πάντων δὲ αἱ γυναῖκες τῆς Μάκρης στερρῶς προσεδέθησαν εἰς τὸ ἅρμα τῆς Κίρκης τοῦ συρμοῦ, τὸ ὑπόδειγμα λαμβάνουσαι ἐκ τῶν ἐν Σμύρνῃ ὁμοφύλων αὐτῶν. Οἱ ἔμποροι ἐνδύονται εὐρωπαϊστί, ὀλίγοι δὲ ἀπομένουσιν οἱ ἐνδυόμενοι κατὰ τὰ ἀρχαιότερα τοῦ τόπου ἔθιμα.

Πολὺ γενναιοτέρα θὰ ἀπεκομίζετο ἡ ἐκ τῆς ἐκπαιδεύσεως πρόοδος ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ, ἂν μὴ ὑπῆρχε τὸ κακὸν ἔθιμον τοῦ ἀποσπᾶν τὰ τέκνα ἅμα τῇ ἐκμαθήσει τῶν πρώτων στοιχείων ἀπὸ τῶν ἀγκαλῶν τῆς σχολῆς. Ὁ Λειβησιανὸς εἶναι ὀλιγαρκὴς εἰς τὰ περὶ τὴν ἐκπαίδευσιν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ· ἀρκεῖται ἐὰν ἴδῃ αὐτὸν μαθόντα τὴν γραφήν, τὴν ἀνάγνωσιν καὶ τὴν ἀρίθμησιν· τὰ λοιπὰ θεωρεῖ ματαιοπονίαν καὶ πολυτέλειαν ἀνάρμοστον αὐτῷ. Ἐσχάτως ὅμως ἤρξατο ἀναπτυσσομένη ἀμιλλά τις ἐν τῇ ἀνωτέρᾳ ἐκπαιδεύσει παρὰ τοῖς εὐπορωτέροις, καὶ ἕκαστος τῶν γονέων ὀνειροπολεῖ τὴν ἐν Ἀθήναις ἐκπαίδευσιν τοῦ ἰδίου τέκνου· δυστυχῶς ὅμως ἡ γλῶσσα παρ' αὐτῇ, εἰ καὶ πρὸ τριακονταετίας διατηρεῖ παρθεναγωγεῖα, οὐδεμίαν σχεδὸν πρὸς τὰ πρόσω πρόοδον ἐποιήσατο, ἧς ἡ αἰτία ἀποδοτέα, καθὰ ἐξετάσας ἔμαθον, εἰς τὴν πρώωρον ὑπανδρείαν καὶ τὴν πρόωρον ἀπὸ τῶν σχολείων ἀποφοίτησιν τῶν κορασίων.

Δέον νὰ δοθῇ ἰδιαιτέρα ὅλως ἐπιμέλεια εἰς τὴν μόρφωσιν τοῦ κατωτέρου Κλήρου, οὗτινος ἡ κατάστασις εἶναι οἰκτρά. Ἐν προγενεστέροις χρόνοις ἡ ἱερωσύνη ἦν κτῆμα τῶν λογιωτέρων· αὕτη νῦν ἐγένετο κληροδότημα τοῦ ἀμαθοῦς. Οὐδεὶς πεπαιδευμένος ἱεροῦται, διότι δὲν ἀνέχεται νὰ γείνῃ παρίας τῶν *θεοπατόρων* καὶ ἐπαίτης. Οἱ ἀρχιερεῖς ἀνέχονται τὴν κατάστασιν ταύτην διὰ λόγους εὐνοήτους.

Οἱ Διαμαρτυρόμενοι διὰ τῆς διαδόσεως τῆς Ἁγίας Γραφῆς ὑποσκάπτουσι τὴν ἀνατολικὴν ἐκκλησίαν, ἐν ᾧ ἡμεῖς περιεστείλαμεν τὴν θρησκείαν εἰς τοὺς τύπους καὶ παρείδομεν ἐξ ὁλοκλήρου τὴν Γραφήν, διότι στερούμεθα ἱεροκηρύκων . . . . *Εἷς Βούλγαρος ἐν Σπάρτῃ, εἷς μόνος*, ἠδυνήθη νὰ ἐνσπείρῃ ἰδέας ἀθεϊστικὰς καὶ νὰ ἀναστατώσῃ τὸν τόπον. Τόσον εὐκόλως ἐξολισθαίνει ὁ ἄνθρωπος ἀποπτύων τὸν χαλινὸν τῆς θρησκείας! . . . Ἡ ἀναπτυξις τοῦ ἀνωτέρου κλήρου δὲν εἶναι ἱκανὸν προπύργιον κατὰ τῆς ἠθικῆς διαφθορᾶς τοῦ λαοῦ.

Δέον νὰ πολλαπλασιασθῶσι τὰ νηπιαγωγεῖα ἀμφοτέρων τῶν φύλων, ἰδίως παρὰ τοῖς πουκφωνοῦσι Ἑλληνικὴν κοινότησιν καὶ μάλιστα ἀνάγκη ἐπείγουσα νὰ δοθῇ μεγίστη σπουδαιότης εἰς αὐτά, μείζων ἢ εἰς τὰ Ἑλληνικὰ σχολεῖα. Ἐν *Σπάρτῃ* καὶ *Ἀτταλείᾳ* εἶδον ὅτι διὰ τὸ ἑλληνικὸν σχολεῖον δαπανῶνται 12 χιλιάδες γροσίων (3 χιλ. δραχμῶν) κατ' ἔτος, ἐν ᾧ διὰ 400 παῖδας τοῦ δημοτικοῦ δαπανῶνται μόνον τὰ ἡμίσεα!

Δέον προσέτι νὰ ἐκδοθῶσιν Ἐγχειρίδια ἑλληνοτουρκικὰ πρὸς ἀνάγνωσιν καὶ θεματογραφίαν καὶ Διάλογοι ἑλληνοτουρκικοὶ πρὸς χρῆσιν τῶν τουρκοφώνων Ἑλλήνων. Μία τοῦ Ὀλλενδόρφου μέθοδος πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον δὲν εἶναι περιττή.

Οἱ ἑκάστοτε τῆς Μικρᾶς Ἀσίας λόγιοι δέον νὰ μελετήσωσι σπουδαίως καὶ ἐμβριθῶς τὸ ζήτημα τῆς διαδόσεως τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης.

Καὶ ταῦτα μὲν ἐν περιλήψει τὰ περὶ Λειβησίου καὶ Μάκρης. Περὶ δὲ τῶν λοιπῶν πόλεων καὶ κωμῶν τῆς Πισιδίας, οἷον περὶ *Ἀτταλείας*, *Ἀλαγίας*, *Σπάρτης* καὶ τῶν παρακειμένων αὐτῇ *Πουλδουρίου*, *Πόρλου*, *Πάρλας* καὶ *Νησίου*, ἐλπίζω ὅτι περιγραφὴν αὐτῶν θέλουσι ἀποστείλει οἱ ἐγχώριοι διδάσκαλοι, ἀφ' οὗ, ὡς ἔμαθον, ἀπεστάλη πρὸς αὐτοὺς ὁ *Σύλλογος τῶν Μικρασιατῶν*, εἰς ὃν εὐχομαι ἀπὸ καρδίας πλήρη τοῦ σκοποῦ αὐτοῦ ἐπιτυχίαν.

Ἐν Λειβησίῳ τῆς Λυκίας, κατ' Αὔγουστον 1883.

ΜΙΧΑΗΛ Ι. ΜΟΥΣΑΙΟΣ.

Ο ΑΓΓΛΙΚΟΣ ΥΜΝΟΣ

Ὁ Ἰωάννης Περιστέρης, ὁ γέρων δημοδιδάσκαλος τὴν προπαρελθοῦσαν δευτέραν, 7 Ἰανουαρίου, ἐτελείωσε κατεσπευσμένως τὸ μάθημά του, καὶ ἀπέλυσε τοὺς μαθητάς του ἐν τέταρτον πρὸ τῆς ἑνδεκάτης ὥρας.

Τί ἆρά γε νὰ εἶχεν ὁ τόσον αὐστηρὸς καὶ ἀκριβὴς γέρων διδάσκαλος τὴν ἡμέραν ἐκείνην;

Ὁ Ἰωάννης Περιστέρης τὴν ἑνδεκάτην ὥραν ἔφθασεν εἰς τὴν Πλατεῖαν τοῦ Συντάγματος.

Εἶδε δὲ παρατεταγμένους εἰς διπλοῦν στοῖχον περὶ τοὺς ἑβδομήκοντα χωροφύλακας.

Ὁ ἄνεμος ἔπνεε σφοδρὸς καὶ παγετώδης σύννεφα κόνεως ἐξεγείρων.

Ὁ Ἰωάννης Περιστέρης κατώρθωσε ν' ἀνέλθῃ εἰς τὸ ἐν τῷ μέσῳ τῆς Πλατείας πολύγωνον τῆς μουσικῆς, ὅπερ εἶχε καταληφθῆ ἐξ ἐράδου ὑπὸ τοῦ πλήθους.

Μετ' ὀλίγον εἰς ἐνωματάρχης ἀνέγνω ἐν ἔγγραφον, δι' οὗ ἀπεπέμπετο τῶν τάξεων τῆς χωροφυλακῆς ὁ χωροφύλαξ, ὁ αἰχίσας τὸν ἀντιπρόσωπον τῆς Ἀγγλίας.

Ἔπειτα δέ, ἡ μουσικὴ τοῦ πυροβολικοῦ, ἡ ἑλληνικὴ μουσική, ἐπόνισεν ἀργά, ἀργά, ἐπίσημως τὸν ἀγγλικὸν ὕμνον, ἐνῷ τὰ ζίφη, τὰ ἑλληνικὰ ζίφη, ἀνυψώθησαν, καὶ οἱ χωροφύλακες ἐπαρουσίασαν ὅπλα.

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἤρχισαν πίπτουσαι ἀραιαὶ νιφάδες χιόνος. Τὴν στιγμὴν ἐκείνην καὶ ὁ Ἰωάννης Περιστέρης, παραζαλισμένος, *κομμένος* ἀπὸ τὴν ἀταισχύνην, τὸν ἐξευτελισμόν, τὸν ὁποῖον ὑπέστη ἡ Ἑλλὰς ἐν τῇ Πλατείᾳ τοῦ Συντάγματος, ἀπῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιόν του, ἐκλείσθη καὶ ἔκλαυσεν ἀπαρηγόρητα.

Ἤτο πεπρωμένον εἰς τοὺς γεροντικούς του ὀφθαλμοὺς νὰ ἴδωσι τοιοῦτος ἐκεῖνος!

Αὐτός, ὅστις συνεδέετο μὲ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1821 διὰ τῆς γεννήσεώς του, ποῦ νὰ ἤλπιζεν ὅτι βίος οὕτως ἀρχίσας θὰ παρετείνετο μέχρι τοῦ 1885 μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ ἴδῃ καταγόμενον τὸ βάπισμα ἐκεῖνο κατὰ τῆς παρείας τῆς πατρίδος, τῆς ἀγαπητῆς του Ἑλλάδος!

Καὶ ὁ Ἰωάννης Περιστέρης ἔκλαιεν ὡς νήπιον.

Βεβαίως ἐκ τῶν νέων Ἑλλήνων οὐδεὶς ἔκλαυσε, διότι οὐδεὶς νομίζει ὅτι ἡ πατρὶς ἐξικνεῖται μέχρι τῆς παρείας του.

Ἀλλ' ὁ Ἰωάννης Περιστέρης ἦτο ἄλλων χρόνων ἄνθρωπος· αὐτὸς εἶχεν ἀνατραφῇ μὲ τὴν μεγάλην ἰδέαν· αὐτὸς ὠνειρεύετο Κωνσταντινούπολιν καὶ Ἁγίαν Σοφίαν· μίαν ἄλλην φορὰν εἶχε κλαύσει ἀλλ' ἐξ ἀγαλλιάσεως· τότε, ὅτε ἐβάπτισαν Κωνσταντῖνον τὸν Διάδοχον· θὰ συνεχίσῃ τὴν βασιλείαν τοῦ Κωνσταντίνου τοῦ Παλαιολόγου, ἔλεγεν· ἦτο δὲ σφόδρα βασιλικός, ὡς οἱ πλεῖστοι τῆς ἐποχῆς του καὶ τῆς ἐπαναστάσεως ἄνδρες, οἵτινες ὡς κατάρας ἔλεγον· ἐπρόσωπο βασιλῆ νὰ μὴ ἴδῃς· οὐχὶ δὲ σπανίως ἐλογομάχει ὑπὲρ τοῦ βασιλέως καὶ τοῦ θρόνου κεραυνοβο-

λων διὰ τῆς βροντώδους φωνῆς του τοὺς τάναντία φρονοῦντας.

Μετὰ μεσημβρίαν, τὴν δευτέραν ὥραν καίτοι τεταραγμένος καὶ φρικώδως κεφαλαλγῶν μετέβη εἰς τὸ σχολεῖον.

Τὸ σχολεῖον ἦτο πλῆρες· οἱ μαθηταὶ οἱ ἐπὶ τῶν βάθρων καθήμενοι ἐσιώπησαν ἅμα εἰσῆλθε.

Πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ μαθήματος, κατὰ τὴν συνήθειαν, εἶπεν εἰς τοὺς μαθητάς του νὰ μέλψωσιν ἄσματά τινα.

Οὗτοι δέ, ὡς πάντοτε ἡτοιμάσθησαν νὰ εἴπωσι τὸν βασιλικὸν ὕμνον.

Καὶ ἤρχισαν:

«Τὸν βασιλέα μας . . .»

Ὁ γέρων δημοδιδάσκαλος αἴφνης ἀνηγέρθη ἄγριος, φοβερός.

— Σιωπή! εἶπε μὲ τὴν βροντώδη του φωνήν, μὴ συλλογισθεῖς ὅτι ὁ ὕμνος ἐκεῖνος ἦτο τοῦ βασιλέως.

Οἱ μαθηταὶ ἐσίγησαν κατεπτοημένοι.

— Ποτέ, τὸ ἀκούετε, ποτὲ νὰ μὴν εἴπητε αὐτὸν τὸν ἦχον· ξεμάθετέ τον, βγάλετέ τον ἀπὸ τὴν μνήμην σας, διότι μὲ αὐτόν, σήμερα ὑβρίσθη, ἐσύρθη εἰς τὴν λάσπην, ἠτιμάσθη ἡ Ἑλλάς, ἡ Πατρίς μας! Ποτέ!»

Καὶ ὅλη ἡ αἰσχύνη τῆς πρωΐας ἀνέβη εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ γέροντος, δι' ὃν ἡ πατρὶς ἦτο ἀνωτέρα τοῦ βασιλέως, καὶ τὸ ἐκάλυψε μὲ τὰς δύο του χεῖρας, διότι δὲν ἤθελε νὰ ἴδωσιν οἱ μαθηταὶ τὸν τανᾶλυζόντα ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν του δάκρυα . . .

ΜΑΘΗΤΗΣ

ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ

[Θεατρικαὶ ἐντυπώσεις — Ἡ ἐγκύκλιος τῆς χριστιανικῆς ἀρχαιολατρικῆς ἑταιρείας — Ἡ διχόνοια τῶν Ἑλλ. κοινοτήτων].

Ἱκανοὶ κατ' αὐτὰς παρευρέθησαν εἰς τὰς ἑλληνικὰς παραστάσεις τοῦ θιάσου Λεκατσᾶ, ἀποκομίσαντες τὰς αὐτὰς ἐντυπώσεις τὰς πολλάκις ῥηθείσας καὶ γραφείσας· ὅτι ὁ κ. Λεκατσᾶς εἶνε ὁ ἄριστος ἠθοποιὸς μας εὐσυνειδήτως σπουδάσας καὶ παρακολουθῶν τὰς προόδους τῆς εὐγενοῦς τέχνης, καὶ ὅτι ἔχει εἰσέτι ἀνάγκην μελέτης εἰς τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν, ἣν ἐν Ἀγγλίᾳ ἀπέμαθεν.

Ἀλλὰ κατὰ τὴν παράστασιν «Μιᾶς νυκτὸς ἐν Φλωρεντίᾳ» παρατηρήθη ἄλλο τι, ὅπερ δέον νὰ μὴ ἀφήσωσιν ἀπαρατήρητον οἱ περὶ τῆς κοινωνικῆς μορφώσεως ἐνδιαφερόμενοι· ὅτε ἱερεύς τις ἀπήγγελλε φράσεις περικλειούσας ὅ,τι ὑψηλὸν καὶ εὐγενὲς ἐν τῷ κόσμῳ ὑπάρχει καὶ διετάσσετο ἡ εἰς τὰς εἰρκτὰς ἀπαγωγή τοῦ, ἠκούσθησαν πολλαὶ φωναὶ «παρ' τὸν μέσα» συνοδευόμεναι ὑπὸ θριαμβευτικῶν γελώτων καὶ πατάγων . . . καὶ τὸ θέατρον ἐπλήρου ἰδίως *veolaia*.

Μετ' ὀλίγον ὁ γέλως ἦτο γενικός.

Ἡ τοιαύτη τοῦ εὐγενοῦς φρονήματος καταπτώσις ὀφείλεται ἰδίως εἰς τὴν ἀπὸ τῆς σκηνῆς τῶν θεριῶν θεάτρων διδαχὴν γαλλικῶν δραμάτων, ὧν σκοπὸς ὁ γέ-

* Ὡς γνωστὸν ὁ βασιλικὸς ὕμνος ὡς ἐπὶ Ὀθωνος οὕτω καὶ νῦν διὰ τῆς μεταβολῆς μόνου τοῦ ὀνόματος ᾄδεται ἐπὶ τοῦ ἤχου τοῦ ἀγγλικοῦ ὕμνου God save the Queen.

λως, διεγειρόμενος συνήθως οὐχὶ ἐξ ἠθικῶν λόγων.

Ἂς καμαρώσωσι τὴν τοιαύτην κατάστασιν οἱ χάριν ὀλίγων ἐκπεφυλισμένων Ἑλλήνων ἐπιτρέποντες τὰ τοιαῦτα κοινωνικὰ διδάγματα.

*

Ὑπὸ τῆς χριστιανικῆς ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας ἐδημοσιεύθη ἐγκύκλιος διανεμηθησομένη μετὰ τοῦ κατασταπικοῦ. Ἐν τῇ ἐγκυκλίῳ ταύτῃ εἶναι ἐντετυπωμέναι αἱ ἰδέαι, ὧν ἐμφορούμενοι οἱ ἱδρυταὶ προέβησαν εἰς τὴν κατάρτισιν τοῦ σωματείου, ὅπερ, οὐχὶ διότι ἱδρύθη, ἀλλὰ μᾶλλον πῶς μέχρι τοῦδε δὲν εἶχεν ἱδρυθῆ θαυμάζει τις.

«Γνωστὴ τυγχάνει ἡ κατάστασις, λέγει ἡ ἐγκύκλιος, εἰς ἣν περιῆλθον αἱ Χριστιανικαὶ τοῦ τόπου ἡμῶν ἀρχαιότητες. Ἱεροὶ ναοὶ ἀμιμήτου Βυζαντιακῆς Ἀρχιτεκτονικῆς δεινότητος κατηρειπώθησαν, λαμπραὶ μουσειώσεις, τέχνης ἐκλιπούσης, κατερρύησαν καὶ ἀπόλλυνται, χριστιανικαὶ ἐπιγραφαί, μεγίστης ἱστορικῆς ἀξίας, κεῖνται χαμαὶ ἠκρωτηριασμέναι, χῶροι ἱεροὶ καταρρυπαίνονται καὶ ἐπὶ βαρυτίμων εἰκονογραφιῶν χαράσσονται βέβηλοι καὶ ἀσεβεῖς ἐπιγραφαί· τὸ δὲ ἀλγεινότερον, πληθὺς ἀρχαίων Χριστιανικῶν κειμηλίων, ἀμφίων, χειρογράφων, σκευῶν κλπ. καθ' ἑκάστην φυγαδεύονται, ἀνευρίσκονται δ' εἶτα ἐν ἀρρήτῳ μεγαλοπρεπείᾳ κατατεταγμένα ἐν τοῖς Μουσείοις τῆς Δύσεως. Καὶ ὅμως τὰ ἀντικείμενα ταῦτά εἰσι τὰ αὐθεντικὰ κειμήλια τοῦ ἐθνικοῦ ἡμῶν βίου, πρὸς δὲ καὶ πολύτιμοι ἀλλ' ἀνεκμετάλλευτοι συμβολαὶ πρὸς μελέτην τῆς χριστιανικῆς τοῦ τόπου ἡμῶν ἱστορίας, ἣν ἀπὸ τοῦ Παύλου μέχρις ἡμῶν βαθὺ κατακαλύπτει σκότος· τῆς τέχνης, ἥτις ὑπὸ τὸ ὄνομα Βυζαντιακὴ συγχωνεύουσα τὴν ἀρχαίαν ἔγκριτον Ἑλληνικὴν καλλιτεχνίαν, ἐγένετο μεθ' ὅλας αὐτῆς τὰς ἐλλείψεις, ὁ τύπος καὶ ὁ διδάσκαλος τῆς ἐν τῇ Δύσει τέχνης μέχρι τοῦ ΙΕ' αἰῶνος καὶ τέλος τῆς θρησκείας, ἧς ἡ μελέτη διὰ τῶν Χριστιανικῶν μνημείων τῶν συμβολικῶν καὶ κρυπτογραφικῶν παραστάσεων καὶ τῶν τοιούτων, διδάσκει τὸν τρόπον καθ' ὃν οἱ ἀρχαῖοι χριστιανοὶ ἀντελαμβάνοντο τῶν δογμάτων καὶ τῶν ἠθικῶν διδασκαλιῶν τῆς πίστεως».

Καὶ οὕτω προβάλλει ἡ ἐγκύκλιος, πολλὰ ἄλλα ἄξια μελέτης καὶ ἐπισταμένης προσοχῆς περιέχουσα.

Ἐπίζομεν ὅτι ἡ ἐν λόγῳ ἑταιρεία θέλει τύχει μεγίστης ὑποστηρίξεως καὶ ὅτι πλεῖστοι θέλουσι γίνει μέλη αὐτῆς ἀφοῦ μάλιστα καὶ ἡ ἐτησία καταβολὴ ὡρίσθη εἰς δραχμὰς μόνον 5.

Εἶναι λυπηρὸν ἐν Βερολίνῳ, ἐν Παρισίοις, ἐν Ῥώμῃ, ἐν Νεαπόλει, ἐν Σικελίᾳ, ἐν Μονάχῳ, ἐν Νυρεμβέργῃ, ἐν Λειψίᾳ, ἐν Δρέσδῃ, ἐν Πετρουπόλει, ἐν Μόσχᾳ κ.λ. νὰ ὑπάρχωσι πλουσιώτατα καὶ μέγιστα μουσεῖα τῆς Χριστιανικῆς ἀρχαιολογίας, παρ' ἡμῖν δὲ νὰ μὴ ὑπάρχῃ ἔστω καὶ μικρόν τι, εἰς ὃ νὰ περισυλλέγωνται τὰ καθ' ἑκάστην καταστρεφόμενα καὶ ἀπεμπολούμενα ἱστορικῆς ἀνεκτιμήτου ἀξίας ἀντικείμενα.

*

Τὰς ὑποδούλους πλὴν ἀκμαίας ἑλληνικὰς κοινότητας δὲν ὑπάρχει φόβος ὅτι θὰ τὰς ὁδηγήσῃ εἰς τὸν ἐκφυλισμὸν καὶ τὴν ἀποσύνθεσιν ἡ ῥαδιουργία καὶ τὸ χρυσίον τῶν ἀλλοφύλων, ὅσον ἡ διχόνοια. Οἱ αὐτοὶ πόθοι, τὰ αὐτὰ αἰσθήματα πληροῦσι τὰ στήθη ἁπάντων καὶ ἐν τούτοις εἰς τινὰ κέντρα ὑποβλέπονται, ὑβρίζονται, διαπληκτίζονται, τρώγονται, πρὸς χαρὰν τῶν ἐχθρῶν τοῦ Ἑλληνισμοῦ.

Μὴ ἐπεμβαίνοντες μηδὲ ἀναμιγνυόμενοι εἰς τὰς τοιαύτας ἔριδας φόβῳ μήπως ἕνεκα ἀγνοίας τῶν τοπικῶν πραγμάτων βλάψωμεν ἀντὶ νὰ ὠφελήσωμεν δὲν δυνάμεθα ἢ νὰ ἐκφράσωμεν τὴν ἐπὶ τούτοις λύπην μας.

Ὅπως δείξωμεν δὲ ποῦ ἤγαγε τὸ πάθος τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν ἀναφέρομεν ἐν παραδείγματι ὅτι ὁ *Ὀδυσσεὺς Ἰάδεμος*, ὁ ὡς ἄνθρωπος βεβαίως οὐχὶ ἀναμάρτητος, ἀλλ' ἀναμφιρρήστως ἀγνὸς καὶ ἐνάρετος Ἕλλην, μοναδικὸς πατριώτης καὶ γνήσιος φιλελεύθερος, ἐν τινι διατριβῇ παρεπιδημοῦντός τινος ἐν Ἀθήναις Θεσσαλονικέως ἀποκαλεῖται . . . «*παράσιτος κόλαξ, ἄνθρωπος ἀπεμπολῶν καὶ σὺνείδησιν καὶ κάλαμον πρὸς τὸν πλειοδοτοῦντά, ῥυπαρογράφος χάριν φετισμοῦ κτλ.*»

Ἀτυχὲς ἔθνος!

ΕΒΔΟΜΑΣ

Σάββατον. Ὁ ἐνταῦθα διαπρέπων, ἐδυναστικὸς ἀρχιμανδρίτης Συμεὼν ἐδωρήσατο πρὸς τὸν Σ. Μητροπολίτην Ἀθηνῶν Προκόπιον πολύτιμον σταυρόν. — Ἐπανέκαμψεν ἐκ Κωνσταντινουπόλεως ὁ ἀδελφὸς τοῦ βασιλέως πρίγκιψ Βαλδεμάρ — εἰς τὸ ἐν τῇ στρατιωτικῇ σχολῇ τῶν Εὐελπίδων μουσεῖον ὅπλων ὁ κ. Δ. Μητσάκης ἐδωρήσατο προτόμον τοῦ ΙΕ' αἰῶνος ἐκ τῶν ἐν Ἀδυσσινίᾳ σωζομένων.

Κυριακή εἰς τὴν Α. Θ. Π. τὸν οἰκουμενικὸν πατριάρχην Ἰωακεὶμ τὸν Δ' ἀπενεμήθη ὑπὸ τῆς ἑλληνικῆς κυβερνήσεως ὁ μεγαλόσταυρος τοῦ τάγματος τοῦ Σωτῆρος, διὰ τὰς ὑπὲρ τῆς ἐκκλησίας ἀόκνους αὐτοῦ προσπαθείας.

Δευτέρα. Κατὰ τὴν «Θεσσαλίαν» μικρά τις συμπλοκὴ ἐγένετο μεταξὺ εὐζώνων καὶ τουρκικῶν στρατιωτῶν κατὰ τὰ σύνορα, ἀλλ' ἔληξεν ἄνευ σοβαροῦ τινος ἐπαναλυθήματος.

Τρίτη. Κατόπιν βαρειῶν φράσεων, ἀνταλλαγεισῶν ἐν τῇ βουλῇ μεταξὺ τῶν βουλευτῶν κ. κ. Χοτοᾶ καὶ Πετρίτση, ἐγένετο μονομαχία διὰ πιστολίων, μὴ καταλήξασα εὐτυχῶς εἰς οὐδὲν λυπηρὸν ἀποτέλεσμα. — Συνελθοῦσα ἡ φιλοσοφικὴ σχολὴ προέτεινε κατὰ πλειονοψηφίαν διὰ τὴν θέσιν τοῦ καθηγητοῦ τῆς Λατινικῆς φιλολογίας τὸν κ. Σπ. Βάσην, ὅστις ὡς καὶ ὁ ἐπιλαχὼν κ. Σ. Σακελλαρόπουλος διαπρίνεται ὡς βαθὺς τῆς ἐπιστήμης του γνώστης.

Τετάρτη. Ἤρθη καὶ ἡ εἰκοσιτετράωρος κάθαρσις τῶν ἐξ Αἰγύπτου προελεύσεων.

Πέμπτη. Ζωηρότατος ὡς συνήθως ἐγένετο ἐν τοῖς ἀνακτόροις ὁ ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τοῦ ἔτους γενικὸς χορός. — Ἀφίκετο, ἐπιβαίνων αὐστριακοῦ πολεμικοῦ, ὁ ἀρχιδοὺξ τῆς Αὐστρίας Στεφ. Σαλβατώρ. — Τηλεγραφικῶς ἠγγέλθη ἐκ Ῥωσσίας ὅτι κατηργήθη ὁ ἐπὶ τῆς σταφίδος ἐπιβαλλόμενος βαρὺς δασμός.

Παρασκευή. Ἀπὸ 1. Φεβρουαρίου ἄρχεται ἡ ἐφαρμογὴ τῶν τριῶν νόμων περὶ ἀποκλειστικῆς πωλήσεως ὑπὸ τοῦ κράτους τῶν παιγνιοχάρτων, τῶν πυρείων καὶ τοῦ πετρελαίου. — Τηλεγραφικῶς ἠγγέλθη ἐκ Βιέννης ἡ πλήρης ἐπιτυχία τῆς ἠλεκτρικῆς στήλης Ἀζάπη.

Η ΑΦΕΛΗΣ

[Μυθιστορία τῆς κυρίας Henry Gréville]

Συνέχεια ἴδε σελ. 19

Ἡ κυρία Γερβοᾶ ἐστέναξε. Καὶ αὐτὴ ὡσαύτως ἦτο κεκμηκυῖα, καὶ αὐτὴ ὡσαύτως εἶχεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς της τὰ θορυβῶδη παιδία· καὶ πλέον ἢ ἡ θυγάτηρ τῆς εἶχε τῶν ἐτῶν αὐτῆς τὸ βάρος, τὰς ἀσθενείας, τὰς ἀνησυχίας, ἀλλ' οὐδέποτε αὐτὴ ἐπεθύμησε νὰ ἴδῃ θάλασσαν! Ἡ ἔξοχὴ τοῦ Δάσους τῶν Περιστερῶν ἐπήρκει εἰς πάσας τὰς φιλοδοξίας της.

— Δὲν βλέπω εἰς τί εἶναι ἀναγκαία ἡ παραλία πόλις, εἶπε διὰ τόνου ἐπιπληκτικοῦ· τὸ ἐξοχικὸ σπῆτί μας μᾶς ἀρκεῖ· πολλοὶ πλουσιώτεροι ἀπὸ ἡμᾶς δὲν ἔχουν οὔτε αὐτό.

Ἡ Δινόρα ἔκαμε μικρὸν νεῦμα τῆς κεφαλῆς ἱκανῶς ἀνάλογον, ἐν μικρογραφίᾳ ὅμως, πρὸς τὸ κίνημα τοῦ ἵππου, κροταλίζοντος τὸ ψαλιόν του· εἶχεν ὡς βάρος ἐπὶ τοῦ στήθους τὸν οἰκίσκον τοῦ Δάσους τῶν Περιστερῶν, ὅπου μετέβαινον τὸ σάββατον καὶ ἐπέστρεφον τὴν τρίτην ἢ τὴν τετάρτην. Ἐλέγετο ἐξοχικὴ οἰκία ἐκείνη! Ἡμέραν τινά, διερχομένη πρὸ τῶν μεταξὺ Ἀσσὶερ καὶ Βερσαλλιῶν θαυμασίων ἐπαύλεων, αἱ ὁποῖαι δὲν εἶχον καμμίαν σχέσιν μὲ τὴν τοῦ Δάσους τῶν Περιστερῶν, ἐνόησε τί ἐστιν ἀληθὴς ἐξοχικὴ οἰκία.

— Εἶνε πλουσία ἡ κυρία Βρετέλ, ὑπέλαβεν ἡ νεᾶρα κόρη· ἀλλὰ θὰ στενοχωρῆται πολὺ νὰ ζῇ μόνη μὲ τὸν γέρον ἄνδρα της.

— Ὁ κύριος Βρετὲλ δὲν εἶναι γέρος, παρετήρησεν ἡ κυρία Γερβοᾶ.

— Εἶνε τοὐλάχιστον πεντήκοντα χρόνων, ἀπήντησε περιφρονητικῶς ἡ δεσποινὶς Δινόρα.

— Ἔ! καὶ εἶνε γέρος;

— Αὐτὸ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὰς διαθέσεις τοῦ καθενός, ἀντεῖπε ζηρῶς ἡ *ἀφελής*. Ἐγώ, τὸν εὑρίσκω γέρο.

Ἡ κυρία Γερβοᾶ οὐδὲν ἀντέταξεν εἰς τὴν ἐπιβεβαίωσιν ταύτην· εἶχε νὰ ἀσχοληθῇ ἀλλαχοῦ ἢ εἰς ἔριδας πρὸς τὴν κόρην της, ἂν καὶ ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν παρεῖχεν εἰς ἑαυτὴν τὸ εἶδος τοῦτο τῆς διασκεδάσεως.

Ἡ Δινόρα, ὑπερμέτρως τεθωπευμένη ἀπὸ τὸν πατέρα της, ὤφειλεν ἐν μέρει τὰς ἐλλείψεις τῆς ἀνατροφῆς της εἰς τοῦτο, ὅτι ἐπὶ ἓξ ἔτη ἐθεωρεῖτο ὡς κόρη μονογενὴς καὶ μέλλουσα νὰ ἀπομείνῃ τοιαύτη.

Οὕτω, τίς δύναται νὰ περιγράψῃ τὴν δυσθυμίαν τῆς κορασίδος, ὅτε εἶδεν ἕνα, εἶτα δύο ἀδελφούς, οὐχὶ μόνον ἀποστεροῦντας αὐτὴν μέρους τῶν περιποιήσεων τῶν γονέων της, ἀλλὰ καὶ περικόπτοντας τὴν προτικά της καὶ ἐπιβάλλοντας αὐτῇ ὑποχρεώσεις; Καὶ τὰς ὑποχρεώσεις ταύτας ἐθεώρει ἱκανῶς ἀπεχθεῖς χωρὶς ὅμως νὰ ζημιωθῇ ἐκ τούτου οὐδαμῶς ἡ χάρις τῶν τρόπων της.

Ὑπῆρχεν ἱματιοθήκη τις μετὰ καθρέπτου ἐν τῷ δωματίῳ τῆς κυρίας Γερβοᾶ καὶ ἡ ἱματιοθήκη αὕτη ἦτο ἡ κυρία ἀφορμὴ τῶν ἀποφάσεων τῆς δεσποινίδος Δινόρας.

Τίς ἄγνωστος φιλόσοφος ἔστρεψέ ποτε τὰς μελέτας του πρὸς τὴν μετὰ καθρέπτου ἱματιοθήκην; Ἡμεῖς τοὐλάχιστον, δὲν διστάζομεν ν' ἀναγνωρίσωμεν τὸ ἀθῷον, ἂν καὶ μάταιον, τοῦτο ἐπίπλον ὡς τὸν παραίτιον τῶν πλείστων ἀνοησιῶν, εἰς ἃς εἶναι ἐκτεθειμένη ἡ ὡραιοτέρα καὶ ἀσθενεστέρα μερὶς τῆς ἀνθρωπότητος.

Ἡμήτηρ, ἥτις φέρει τὴν μικροτέραν τῶν τριῶν ἐτῶν κόρην της πρὸ τοῦ καθρέπτου τῆς ἱματιοθήκης της, λέγουσα αὐτῇ: «Κύτταξε τί ὡραῖο φόρεμα, τί καλὰ πού σοῦ πηγαίνει!» καταδικάζεται ἐκ προκαταβολῆς ἐπαξίως εἰς μυρία βασανιστήρια· ἡ ἀπρονοησία της δὲν δύναται νὰ παραβληθῇ ἢ πρὸς τὴν τοῦ συζύγου ἐκείνου, τοῦ ὁποίου ἡ πρώτη φροντὶς θὰ ἦτο νὰ εἰπῇ πρὸς φίλον του:

«Κύτταξε τὴν γυναῖκά μου, τί εὔμορφη ποῦ εἶνε!»

Ἐννοεῖται ὅτι καὶ τὸ ἓν καὶ τὸ ἄλλο γίνονται καθ' ἑκάστην, ἔπονται δὲ αὐτῶν αἱ γνωσταὶ συνέπειαι, ὅπερ καὶ φυσικὸν καὶ δυσάρεστον εἶνε.

Ὁ καθρέπτης τῆς ἱματιοθήκης εἶδε βεβκίως κάτι τι πολὺ εὔμορφον, τὴν ἀκόλουθον πέμπτην, κατὰ τὰς πέντε, ὅτε ἡ Δινόρα ἐπεθεώρησε τελευταῖον τὸν καλλωπισμόν της. Ἐσθὴς ἐξ ὠμῆς μεταξῆς, δῶρον τῆς κυρίας Βρετέλ, ἀναδεομένη διὰ βυσσινοχρόων ταινιῶν ἀνεδείκνυεν ἐπιχαρίτως τὴν κομψότητα τοῦ ἀναστήματος τῆς νεανίδος. Τὸ κοράλλινον περιδέραιον περιέβαλλε τὸν τράχηλον καὶ αἱ παρειαὶ ῥοδίζουσαι, ἡ καστανὴ κόμη ἀναδεδεμένη ἐπὶ τῆς κορυφῆς εἰς ἄρχατον κόσσυμβον, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ κυανοί, ὑπέρ ποτε κυανοί, ἀπετέλουν τοιοῦτο σύνολον, ὥστε ὁ καθρέπτης τῆς ἱματιοθήκης θὰ ἔμεινε τελείως εὐχαριστημένος.

Ἐὰν ἡ ἱματιοθήκη αὕτη εἶχε ζήσει μεταξὺ ἀριστοκρατικωτέρου κόσμου, θὰ παρετήρει τὸ δυσκάλογον μέγεθος τῶν ὀστῶν, τὴν χυδαίαν ἀσχημίαν τῶν ποδῶν καὶ τῶν χειρῶν, τὴν ἔλλειψιν τῆς λεπτότητος τῆς ἐπιδερμίδος, θὰ παρετήρει ὅτι ἡ ὡραιότης τῆς Δινόρας ἦτο ἀόριστος, ὡς ἡ σκιώγεια τῶν πρωϊνῶν νεφῶν· ἁπλῶς δὲ ῥίπτουσα τὸ βλέμμα ἐπὶ τῆς κυρίας Γερβοᾶ, ἐν ἐκστάσει πρὸ τοῦ εἰδώλου της, θὰ ἐσκέπτετο ὅτι ἡ Δινόρα, μὲ τὸν καιρόν, ἀπαραιτήτως ἤθελε γείνει ὡς ἡ μήτηρ της, χειροτέρα τῆς μητρός της ἴσως, διότι τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς νεανίδος ἦσαν ὀλιγώτερον κανονικά.

Ἡ κυρία Γερβοᾶ ἦτο πολὺ εὔμορφος, πρὸ δέκα ὀκτὼ ἐτῶν· τώρα ἐκ τοῦ ἄνθους ἐκείνου τῆς καλλονῆς ἀπέμεινεν ἁπλῶς μία ὀγκώδης καὶ ὑπέρυθρος γυνή. Ἀλλ' ἡ μετὰ καθρέπτου ἱματιοθήκη δὲν εἶχεν ἀντικρύσει κατὰ τὴν ζωήν της ἢ ἁπλᾶς θαλαμηπόλους, καὶ δὲν εἶχε καμμίαν ἰδέαν περὶ τῆς ἀληθοῦς κομψότητος· οὕτως ἡ Δινόρα ἀπῆλθε φέρουσα μικρὸν πενιχρὸν πῖλον περιαπτόμενον διὰ μικρῶν πενιχρῶν μηκώνων, μεθ' ὅλης τῆς σεμνότητος νεαρᾶς καλλονῆς, ἐννοούσης ὅτι θαυμάζεται καὶ ἀσφυκτιώσης σχεδὸν ἐκ τῆς χαρᾶς.

Ἡ Δινόρα ἐξήρχετο μόνη ἀπὸ πολλοῦ. Ὅταν ἔχῃ τις τρία τέκνα καὶ ὀλίγα μέσα, εἶνε ἠναγκασμένος νὰ στέλλῃ τὴν κόρην του πρὸς ἐκτέλεσιν παραγγελιῶν καὶ ἐὰν πηγαίνῃ πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν παραγγελιῶν, δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ μὴ ἐξέρχηται καὶ μόνη. Ἀλλὰ τότε διατί νὰ τὴν συνοδεύσῃ ὅταν θέλῃ νὰ κάμῃ ἐπίσκεψίν τινα; Εἶνε ἀληθὲς ὅτι τὴν ἐσπέραν φροντίζουν ὅπως μὴ ἐπιστρέφῃ ποτὲ μόνη, ἀλλὰ διότι ἡ νὺξ εἶναι πλήρης κινδύνων· τὴν ἡμέραν τί ἔχει νὰ φοβηθῇ κάνεις, ὅταν ἡ κόρη γνωρίζῃ ποίαν συμπεριφορὰν ὀφείλει νὰ τηρήσῃ;

Πολλαὶ λέξεις ἐν τούτοις εἶχον ψιθυρισθῆ εἰς τὸ οὖς τῆς Δινόρας, κατὰ τὰς ἐκδρομὰς ταύτας, ἀλλὰ τί ἐσήμαινεν; Ἡ ἀφελὴς ἐγνώριζε τὴν ἀξίαν τῆς καλλονῆς της, ἠξεύρε δ' ὡσαύτως τί ἠξίζε τὸ βλέμμα τῶν δύο μυοσωτίδων. Ἂν τὴν ἐτάραζέ ποτε πρᾶγμα, δὲν τὴν ἐτάραζεν ἔξω καὶ ἡ κακοηχοτέρα ἀποστροφὴ βαναύσου διαβάτου, ἀλλὰ μᾶλλον ἡ θέα πλουσίου ἀνδρός, μετὰ θαυμασμοῦ παρακολουθοῦντος αὐτὴν ἀπὸ τοῦ καθίσματος τοῦ ἀνοικτοῦ ἁμαξίου του. Οἱ πτωχοὶ καὶ οἱ κακοενδεδυμένοι δὲν ὑπῆρχον διὰ τὴν Δινόραν. Οἱ ἐργάται, οἵτινες ἔφρασσον αὐτῇ τὴν ὁδόν, ἐπαναλαμβάνοντες μετὰ βλασφημίας τινός: «Τί ὡραῖο κορίτσι!» δὲν ἀνεβίβαζον οὔτε ἓν κὰν ἐρύθημα ἐπὶ τῶν χνοωδῶν παρειῶν τῆς νεανίδος· ὁ ἐργάτης, ἔστω καὶ εἰκοσαέτης, ἔστω καὶ ὁ ὡραιότερος τοῦ κόσμου ἀνήρ, δὲν ἦτο τίποτε διὰ τὴν Δινόραν. Ἀπ' ἐναντίας ἀνὴρ δύσμορφος, ὄχι νέος, ἀνόητος καὶ καλοενδεδυμένος, ἐξήγειρε πᾶσαν τὴν αἰδημοσύνην τῆς εὐμόρφου σεμνῆς. Διήρχετο σιωπηλή, τεθωρακισμένη διὰ τῆς ἀθῳότητός της, καὶ ὁ θρασύς, ὅστις εἶχεν ὑποψιθυρίσει αὐτῇ αἰσχρολογίαν τινὰ ἔμενε κατάπληκτος, διότι τὸν παρετήρει διὰ τῆς ἀφελεστέρας ἐκφράσεως καὶ συγκεκινημένος, καταβεβλημένος, ἀναπολῶν ἀναμνήσεις τῆς πρώτης νεότητος, ὁ παλαιὸς διεφθαρμένος, ἔλεγε κὰθ' ἑαυτόν:

— Ὑπάρχουν λοιπὸν ἀκόμη ἀθῷαι! Καὶ εἶναι τόσῳ ὡραία!

Ἐπὶ τέλους ἔχει τινὰ σημασίαν τὸ νὰ προκαλῇ τις γλυκύ τι συναίσθημα ἐν ἐκπεσούσῃ ψυχῇ, ἀλλ' ὁ διάβολος, ὅστις ἦτο ὁ *φύλαξ ἄγγελος* τῆς Δινόρας, οὐδόλως ἐζημιοῦτο καί, βλέπων ταῦτα, ἔλειχε τὰ χείλη. Ἦτο ἄλλως ὑπομονητικὸς διάβολος.

Ὅπως μεταβῇ παρὰ τῇ κυρίᾳ Βρετὲλ ἡ Δινόρα ἐξέλεξε τὴν μακροτέραν ὁδόν· ἡ ὁδὸς αὕτη διήρχετο πρὸ γραφείου τινός, εἰς τὸν οὐδὸν τοῦ ὁποίου ἵστατο ἐνίοτε ὁ Μυριὲ καθ' ἣν ὥραν τὰ γραφεῖα κλείουσιν, ἤτοι κατὰ τὰς ἕξ.

Ὁ Μυριὲ δὲν ἤρχετο ἐκεῖ καθ' ἑκάστην· ἀλλ' ἀπὸ τοῦ ἔαρος, ἡ Δινόρα συμπεριπατοῦσα μετὰ τῶν ἀδελφῶν της, εἶχεν ἰδεῖ αὐτὸν πλέον ἢ ἅπαξ ἐξερχόμενον, καὶ τὸ ἰσόγειον τοῦτο εἶχε λάβει δι' αὐτὴν τὸ θελγητρον τόπου, ὅπου δὲν εἰσέρχεταί τις, ἀλλ' ὁπόθεν συνείθισε νὰ βλέπῃ ἐξερχό-

μενον πρόσωπον, ὑπὲρ οὗ ἐνδιαφέρεται.

Ἅμα κάμψασα τὴν γωνίαν ἡ Δινόρα ἐβράδυνε τὸ βῆμα· ὅσον δ' ἐπροχώρει πρὸς τὸ γραφεῖον· τόσῳ βραδύτερον ἐβάδιζε. Πρό τινος ὡρολογοποιείου, ἐξήγαγε τὸ ὡρολόγιόν της, διὰ νὰ ἴδῃ τὴν ὥραν: ἐξ παρὰ δύο. Ἔλαβε μικρὸν κλειδίον καὶ ἐκανόνισεν ἐπιμελῶς τοὺς δείκτας, εἶτα ἔθηκε τὸ ὡρολόγιον εἰς τὴν ζώνην της καὶ ἐπανέλαβε τὸν δρόμον της, ὡς ἂν εἶχεν ἀργοπορήσει.

Ἐξ ὥραι ἐσήμαναν εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Ἁγ. Λαυρεντίου, καὶ ὁ Μυριὲ ἐφάνη ἐπὶ τῆς φλιᾶς τοῦ γραφείου του:

— Δεσποινίς! εἶπε κατερχόμενος μίαν, εἶτα δύο, βαθμίδας.

Εὑρίσκετο ἐπὶ τοῦ πεζοδρομίου καὶ ἐδραΐζατο ζωηρῶς τῆς χειρὸς τῆς νεανίδος· χειραψία ἐπὶ τὸ ἀγγλικώτερον καὶ οὐδὲν πλέον· ἄλλως ἡ Δινόρα ἔφερε χειρόκτια ἐκ μεταξίνης κλωστῆς, τὰ ὁποῖα, ὡς πάντες ἠξεύρουσι, δὲν εἶναι εὐάρεστα εἰς τὴν ἁφήν.

— Σεῖς! μόνη!

— Πηγαίνω νὰ γευματίσω εἰς τὴν οἰκίαν τῆς κυρίας Βρετέλ. Τὴν γνωρίζετε, δὲν εἶναι ἔτσι;

— Βέβαια τὴν γνωρίζω. Ἔχει κόσμον ἀπόψε;

— Φαίνεται.

— Θὰ περάσω μίαν στιγμὴν ἀπὸ ἐκεῖ· ἔχω νὰ τὴν ἰδῶ ἕναν αἰῶνα. Εἶναι ἐξαίρετος κυρία, ὄχι πολὺ νοήμων . . .

— Εἶνε τόσῳ καλὴ δι' ἐμέ! εἶπεν ἡ Δινόρα ταπεινοῦσα τοὺς ὀφθαλμούς.

Ὁ Μυριὲ τὴν παρετήρησε διὰ τοῦ κανθοῦ τοῦ ὀφθαλμοῦ. Τοῦ ἤρχετο νὰ τὴν λάβῃ ἀπὸ τῶν ὤμων καὶ νὰ τὴν φιλήσῃ εἰς τὸ σῶμα, τὸ μαρμαρόν δυσαρέσως πως· ἀλλ' εἶναι δυνατὸν νὰ προβῇ τις εἰς τοιοῦτο πρακτικόπημα ἐν πληθούσῃ ὁδῷ;

Ἐβάδιζον καὶ δὲν ἐβάδιζον, ὅπως θέλετε. Ἐὰν φίλος τις συνήντα αὐτούς, δὲν ἠδύνατο νὰ εἰπῇ ὅτι συμπεριπατοῦν· ἕτερος πάλιν φίλος, δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ βεβαιώσῃ ὅτι εἶχον σταματήσει, ὅπως συνδιαλεχθῶσιν.

— Ἀπόψε λοιπόν, δεσποινὶς Δινόρα! εἶπεν ὁ Μυριέ.

— Καλὴν ἑσπέρασιν, κύριε, ἀπήντησεν αὕτη αἰδημόνως.

Ἔθλιψεν ἔτι ἅπαξ τὴν διὰ σκωτικῶν χειροκτίων κεκαλυμμένην χεῖρα καὶ ἀπῆλθεν ἐπιστραφεὶς πολλάκις.

Ἡ Δινόρα ἐξηκολούθει τὸν δρόμον της, χωρὶς νὰ φαίνηται ὅτι προσεῖχε κἂν εἰς αὐτόν.

— Ἤθελες ἐσὺ νὰ 'πανδρευθῇς, ἐσκέπτετο ὁ νέος ἀρχιτέκτων, καὶ μ' ἐμένα μάλιστα! Ἀλλ' ἂς λείπουν ἡ ἀνοησίαις! Ἡ ζωὴ δὲν εἶνε μυθιστόρημα, ὅπως ὀρθότατα εἶπε κάποιος ψυχολόγος. Οὔτε ὁ γάμος εἶνε μυθιστόρημα· ὁ γάμος τῶν ἄλλων πιθανόν . . .

Δὲν ἐτελείωσε τὴν σκέψιν του καὶ διηυθύνθη, ὅπως γευματίσῃ, πρὸς τὸ Λουξεμβοῦργον, ὅπου βαθέως ἐτάραξε τὸ πνεῦμα τοῦ Ἰουστίνου.

— Συνήντησα τὴν δεσποινίδα Γερβοά, τῷ εἶπε δολίως, κατὰ τὰς ἑννέα. Θὰ γευματίσῃ εἰς ἕνα πολὺ καλὸ σπῆτι, κάποιας κυρίας Βρετέλ· ἂν θέλῃς, σὲ παρουσιάζω· ἡ κυρία αὐτὴ λατρεύει τὴν νεολαίαν καὶ εὑρίσκει ὅτι ποτὲ δὲν πηγαίνουν ἀρκετοὶ νέοι εἰς τὴν οἰκίαν της. Χορεύουν δὲ καὶ τὸν χειμῶνα δύο τρεῖς φορᾶς· μοῦ φαίνεται ὅμως ὅτι δὲν τρελλαίνεσαι διὰ τὸν χορόν.

— Ἐγώ! μπά! τὸν λατρεύω! ἀπήντησε ὁ Λινιών, ὅστις δὲν εἶχέ ποτε χορεύσει ἐν ρυθμῷ· ἀλλὰ τώρα δὲν χορεύουν πλέον.

— Κάμνουν συναυλίας τοὐλάχιστον! Σύμφωνοι λοιπόν, θὰ σὲ παρουσιάσω.

Μετὰ τοῦτο ὁ Μυριὲ ἀπῆλθεν, ἀφίνων τὸν Ἰουστῖνον ῥεμβάζοντα.

— Αὐτὸς μὲ παρουσιάζει παντοῦ, ἐσκέπτετο. Εἶναι πολὺ εὐγενὴς καὶ ὑποχρεωτικός· νὰ τί θὰ εἰπῇ καλὸς σύντροφος. . . . Μερικοὶ λέγουν ὅτι δὲν ἀξίζει μεγάλα πράγματα . . . . θὰ εἰπῇ ὅμως ὅτι δὲν τὸν γνωρίζουν! Αἱ εὐγενεῖς ψυχαὶ παραγνωρίζονται πάντοτε!

Δέκα πέντε ἡμέρας μετὰ ταῦτα, ὁ Μυριὲ ἐπαρουσίασε τὸν Λινιὼν παρὰ τῇ κυρίᾳ Βρετέλ, ἥτις συνεπάθησε πρὸς αὐτὸν ἐν τῷ ἅμα· τὰ προτερήματα τοῦ νέου ἦσαν ἐξ ἐκείνων, ἅτινα σπανίως ἀπαντᾷ τις καὶ ἐγένοντο καταφανῆ ἐκ πρώτης ὄψεως. Ὁ Λινιὼν προσεκλήθη εἰς ἧρεμον ἑσπερίδα, καθ' ἣν ἡ μουσικὴ κατεῖχε τόσον μέρος, ὥστε νὰ μὴ ἀηδιάζῃ ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι δὲν ἀρέσκονται εἰς αὐτήν. Αὐτὸς ἐνόμιζεν ὅτι ἠγάπα τὴν μουσικήν· κατὰ βάθος δὲν ἐνόει τίποτε· τὸ προανάκρουσμα τῆς *Ζάμπας* ἦτο δι' αὐτὸν ἡ τελευταία λέξις τῆς δραματικῆς μελοποιΐας, ἀλλὰ δὲν ἀπετόλμα νὰ τὸ ὁμολογήσῃ καὶ ἐκηρύσσετο ὑπὲρ τοῦ Βάγνερ.

Ἀλλὰ παρὰ τῇ κυρίᾳ Βρετέλ, Ἥρολδ, Ῥοσσίνης, Γκουνώ, Βάγνερ συνεφύροντο εἰς ἕν. Καὶ θὰ ἐχειροκρότει ἴσως τὸ προανάκρουσμα τοῦ *Κουρέως τῆς Σεβίλλης*, πιστεύων ὅτι ἦτο ἡ μονῳδία τοῦ *Φάουστ*.

Τρία βήματα μακρὰν τοῦ, καθημένη ἐπὶ μικροῦ στρογγύλου καθίσματος, ἐγγύτατα τῆς γηραιᾶς φίλης της, τῆς ὁποίας ἐθώπευε τὴν χεῖρα ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρόν, ἡ Δινόρα Γερβοὰ ἤκουε, ταπεινοῦσα τοὺς ὀφθαλμούς, μετ' ἐκφράσεως ἀγγελικῆς ἀγνότητος ἐπὶ τοῦ σεμνοῦ προσώπου της.

Ἅμα τὸ τεμάχιον ἐτελείωσεν, ὕψωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ ὁ Ἰουστῖνος συνήντησε γλυκύτατον βλέμμα.

Τεταραγμένος ἠγέρθη, ἐχαιρέτισε καὶ ἐπανεκάθησεν ἐνῷ κυρία τις ἀπέθετε τὰ χειρόκτια τῆς ἐπὶ τοῦ κλειδοκυμβάλου.

Ἡ Δινόρα δὲν ἐγνώριζε σχεδὸν τὸν κύριον αὐτόν· τὸν εἶχεν ἰδεῖ ἅπαξ εἰς τὴν οἰκίαν της. Ἦτο φίλος τοῦ κ. Μυριέ· εἶπε τοῦτο εἰς τὴν κυρίαν Βρετὲλ καὶ ἐστράφη οὕτως, ὥστε ὁ Λινιὼν δὲν ἔβλεπεν αὐτὴν πλέον ἢ κατ' ἀόριστον κατατομήν.

Ὄχι πολὺ ἀόριστον, ἐν τούτοις δι' αὐτόν, διότι τὴν ἀπήλαυσε μέχρι τοῦ νὰ αἰσθανθῇ ἑαυτὸν ἀσθενῆ· ἡ κεφαλή του ἰλιγγία, τῷ ἐπήρχετο ἡ ὄρεξις νὰ κλαύσῃ καὶ νὰ φύγῃ καὶ ἐν τούτοις ἔμενεν ἐκεῖ, μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς προσηλωμένους ἐπὶ τῆς εἰκόνος τῆς ἁπλότητος.

— Εἶσαι σχεδὸν κωμικός, τῷ εἶπεν ὁ Μυριέ· μήπως εἶσαι κουρασμένος; Ξεύρεις ἐδῶ φεύγουν ὅταν θέλουν.

— Νὰ φύγω! ποτέ! ἀνέκραξεν ὁ Λινιὼν ἐν ἀγανακτήσει. Νὰ φύγω ἀπὸ σπῆτι, ὅπου ἔρχομαι διὰ πρώτην φορὰν!

— Ἔ! μὴν παραφέρεσαι· δὲν σοῦ τὸ ἔλεγα σοβαρά.

Μετέβησαν εἰς τὸ ἐστιατόριον, ὅπου ἡ Δινόρα ἐπλησίαζε τοὺς ὁμίλους, προσφέρουσα σοκολάταν καὶ ἡδύσματα.

Αἱ κινήσεις της εἶχον βραδύτητά τινα, ἥτις παρ' ἄλλῳ τινὶ θὰ ἐλάμβανε τὸν χαρακτῆρα ἀδεξιότητος· ἀλλὰ παρ' αὐτῇ δὲν ἦτο ἢ ζηλευτὴ ἀπειρία. Ἦτο προφανὲς ὅτι τῇ ἔλειπεν ἔτι ἡ ἕξις.

— Ποία εἶναι αὐτὴ ἡ κόρη; ἠρώτησε τὴν κυρίαν Βρετέλ, δι' ἱερεξεταστικοῦ ὕφους, ὑψηλὴ κυρία, φέρουσα ἐπὶ κεφαλῆς κάλυμμα ἐκ μελανῶν τριχάπτων, διακεντήτων διὰ πολυαρίθμων ἰασπίδων.

— Ἡ Δινόρα; Εἶναι κόρη καλῶν ἀνθρώπων, χωρὶς περιουσίαν· ὅταν ἔχω κόσμον τὴν πέρνω διὰ νὰ τὴν συνειθίσω κάπως πρὸς τὴν ἐθιμοταξίαν· εὔμορφη ὅπως εἶνε θὰ ἦτο κρῆμα νὰ μὴ πάρῃ καθὼς πρέπει ἄνθρωπον καὶ εἶνε σχεδὸν ἀγρία.

Ἡ κυρία, μὲ τὸ μαῦρον κάλυμμα, προσήρμοσεν ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν της διόπτρας μελανάς, ὡς ἡ λοιπὴ αὐτῆς στολή, ἐξήτασε τὴν Δινόραν ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν καὶ ἀπήντησε ψυχρῶς:

— Θέλετε νὰ ἐκλέξητε δι' αὐτὴν τὴν νέαν ἄνδρα εἰς τάξιν ἀνωτέραν τῆς ἰδικῆς της; Ξεύρετε, ἀγαπητὴ μου, ὅτι γενικῶς αὐτὸ δὲν εἶναι ἐκδούλευσις; . . . Πρὸ εἴκοσι πέντε ἐτῶν ὡρκίσθην νὰ μὴ ἀνακατωθῶ εἰς συνοικέσιον· ἡ ἀνάμιξις εἰς τὸ τέλος πάντοτε στρέφεται ἐναντίον σας. Τὸ ὀλιγώτερον ποὺ ἠμπορεῖ νὰ σᾶς συμβῇ εἶναι νὰ δυσαρεστηθῆτε μὲ μίαν ἀπὸ τὰς δύο οἰκογενείας· συνήθως ὅμως καὶ μὲ τὰς δύο. Θὰ μοῦ εἰπῆτε ὅτι ἔτσι ἀπαλλάττεσθε ἀπὸ μερικοὺς ὀχληροὺς· συμφωνῶ· ἀλλ' ὅταν ὁ γάμος δὲν ἀποβῇ εἰς καλόν, τότε ἔχετε τρία σπῆτια ἐναντίον σας, χωρὶς νὰ ὑπολογίσητε καὶ τὰ συγγενικά, ὅπου δὲν σᾶς γνωρίζουν, ὡς καὶ ἐκεῖνα ὅπου σᾶς γνωρίζουν καὶ ὅπου λέγουν ὅτι: «καλὰ νὰ τὰ παθαίνετε, ἀφοῦ ἀνακατωθήκατε».

— Ὦ! εἶσθε πολὺ ἀπαισιόδοξος, εἶπεν ὁ κ. Βρετὲλ ὅστις εἶχεν ἀκούσει τὴν ὁμιλίαν.

— Καὶ σεῖς πολὺ αἰσιόδοξος, ἀγαπητέ μου φίλε, ἀνταπήντησεν ἡ κυρία Ἀγκλοά. Καὶ ξεύρετε ὅτι αὐτό, ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῶν ἀνοησιῶν, εἰς τὰς ὁποίας ἠμπορεῖ νὰ περιπέσῃ κανείς, εἶναι πολὺ κινδυνωδέστερον.

— Δι' ἐμέ, ἢ διὰ τοὺς ἄλλους; ἠρώτησε γελῶν ὁ ἐξαίρετος ἄνθρωπος.

— Δι' ὅλους! ἀπεκρίθη ζωηρῶς ἡ κυρία Ἀγκλοά.

Καὶ προσήρμοσεν ἐκ δευτέρου τὰς διόπτρας της, μὲ τὰς αὐτὰς προφυλάξεις, ὡς ἂν ἐπέθετε κατάπλασμα ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν, καὶ ἐξήτασε πάλιν τὴν Δινόραν,

ἥτις συνδιελέγετο ἔν τινι γωνίᾳ μετὰ τοῦ Μυριέ.

— Δὲν μοῦ ἀρέσκει αὐτὴ ἡ μικρή, ἀπεφάνθη, οὔτε ὁ ἐραστής της περισσότερον.

— Ποῖος ἐραστής; ἠρώτησεν ἡ κυρία Βρετὲλ μετὰ κινήματος νεανικῆς ὅλως ζωηρότητος.

— Αὐτὸς ὁ ὑψηλὸς ἐκεῖ, εἰς τὴν γωνίαν.

— Ὁ Μυριέ; Εἶναι τὸ καλλίτερο παιδὶ τοῦ κόσμου. Κύτταξε, μὲ παρατηρεῖ. Τί γλυκὺ μειδίαμα!

— Σᾶς βεβαιῶ ὅτι πρὸ ὀλίγου παρετήρει τὴν προστατευομένην σας μὲ πολὺ διαφορετικὸν μειδίαμα. Νομίζω μάλιστα ὅτι . . . ἤγγισε καὶ τὸν βραχίονά της. . .

— Ὦ! ἀνέκραξεν ἡ κυρία Βρετὲλ ἀγανακτοῦσα.

— Γελᾶτε, τῇ εἶπεν ἡ φίλη της. Ἐρωτήσατε λοιπὸν αὐτὸν τὸν νέον διὰ τοὺς σκοπούς του καὶ ἔπειτα εἰπέτε μου!

— Αὐτόν! Ἔ, καλά! δὲν θὰ ἦτο διόλου ἀνόητος γάμος! Δὲν ἔχει περιουσίαν, εἶναι ἔξυπνος ὅμως . . .

— Τί τύχη! εἶπε ψυχρῶς ἡ κυρία Ἀγκλοά, ἀκριβῶς ὡς ἂν ἔλεγε: Τί δυστυχία! Ἀλλά, ἀγαπητή μου, ὁ νέος αὐτὸς δὲν θὰ ὑπανδρευθῇ· θὰ ἐρασθῇ, ἀλλὰ δὲν θὰ ὑπανδρευθῇ!

— Πόθεν τὸ συμπεραίνετε; Μὲ κάμετε νὰ τρέμω μὲ τὰς προφητείας σας!

— Δὲν ἐγγίζει κανείς, ἐμπρὸς τόσον κόσμου, τὸν βραχίονα κόρης, τὴν ὁποίαν σκοπεύει νὰ νυμφευθῇ καὶ αὐτή, ἂν εἶνε εἰς τόσον βαθμὸν ἀθῷα, δὲν εἶνε πλέον ἄγγελος, εἶναι κουκουβάγια . . .

— Εἶσθε πολὺ κακή! εἶπεν ἡ ἀγαθὴ κυρία Βρετὲλ μελαγχολῶσα ὀλίγον· καὶ ἐὰν δὲν ἠξευρα ὅτι πραγματικῶς εἶσθε ἡ καλλιτέρα γυνὴ τοῦ κόσμου, θὰ δυσηρεστοῦμην μαζῆ σας.

— Δυσαρεστούμεθα πάντοτε μὲ ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι ἔχουν δίκαιον. Ἔ λοιπόν! ἐρωτήσατε τὸν λαμπρὸν νέον σας, ἐὰν νομίζῃ ὅτι εἶνε εἰς θέσιν νὰ νυμφευθῇ καὶ θὰ ἴδητε τί θὰ σᾶς ἀπαντήσῃ. Μόνον νὰ ἀνακοινώσητε καὶ εἰς ἐμὲ τὴν ἀπάντησιν, διότι τὸν εἶδα. Καὶ ἠμπορεῖτε μάλιστα νὰ τοῦ τὸ εἰπῆτε. Μοῦ εἶνε ἐντελῶς ἀδιάφορον.

Ἡ κυρία Ἀγκλοὰ ἀπεκόμισε τὰς διόπτρας της, τὸ κάλυμμά της καὶ τὴν ἀπάθειάν της εἰς τὴν αἴθουσαν, καὶ ἀφῆκε τὴν φίλην της ἔκπληκτον καὶ προσηλοῦσαν ὀφθαλμοὺς ἐπίσης ἐταστικοὺς ὡς ἀμηχανοῦντας ἐπὶ τῆς φυσιογνωμίας τοῦ Μυριέ, ὅστις ἐκ διαλειμμάτων ἀπήντα εἰς τὴν ἐξέτασιν ταύτην διὰ φιλεράστου μειδιάματος καὶ βλέμματος ἁπλότητος, παρεμφεροῦς πρὸς τὸ τῆς Δινόρας.

Αὕτη εἶχε συσπειρωθῆ ἐγγὺς ὁμίλου τινὸς κυριῶν ὅπου ὁ Λινιὼν ἔσχε τὸ θάρρος νὰ τὴν πλησιάσῃ. Διὰ συγκεκινημένης φωνῆς, ἠρώτα αὐτὴν περὶ τῶν μικρῶν ἀδελφῶν της, τοῦ σκύλου, τοῦ κήπου· θὰ τὴν ἠρώτα ἀκόμη πῶς ἐπέρνα τὸ ἐκ κυανοῦ ὑφάσματος φόρεμά της, ἂν ἀπετόλμα νὰ ὀνομάσῃ ἀντικείμενον τόσον ἐγγὺς ἁπτόμενον αὐτῆς.

Ἡ Δινόρα ἀπεκρίνετο μετὰ βεβιασμένου μειδιάματος, ὡς ἐμπρέπει εἰς κόρην μὴ ἀναστρεφομένην συνήθως μετὰ ξένων, καὶ ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἔρριπτε πρὸς τὴν κυρίαν Βρετὲλ βλέμμα, ὅπερ ἐφαίνετο σημαῖνον: Φέρομαι ὅπως πρέπει, ἀγαπητή μου εὐεργέτις;

Τεταραγμένη ἔτι ὀλίγον ἐκ τοῦ προσφάτου αὐτῆς φόβου, ἡ γηραιὰ κυρία ἐπλησίασε τὴν μικρὰν φίλην της.

Ὁ Λινιών, συγκινηθεὶς ἐκ τοῦ διαβήματος τούτου, ὅπερ προέδιδεν ἀσυνήθη τρυφερότητα ἠσθάνθη τὴν καρδίαν του πετῶσαν πρὸς τὴν ἐξαίρετον γυναῖκα. Ἡ καρδία τοῦ Λινιὼν ἦτο πάντοτε ἑτοίμη ν' ἀποδέχηται νέας συγκινήσεις· ὁ διαχυτικὸς χαρακτήρ του εὕρισκε καλὸν καὶ ὡραῖον πᾶν ὅ,τι ἐδήλου τὴν ἐλαχίστην συμπάθειαν. Δὲν ἐστερεῖτο ἄλλως οὔτε εὐφυΐας, οὔτε γνώσεων καὶ ἡ κυρία Βρετὲλ τὸν ἤκουσε μετ' εὐχαριστήσεως.

Πολλοὶ τῶν κεκλημένων ἐν τούτοις ἀνεχώρησαν, ἡ αἴθουσα ἐφαίνετο εὐρυτέρα καὶ οἱ ἀπομείναντες ἐπυκνώθησαν περισσότερον.

Ἐπὶ μίαν σχεδὸν ὥραν συνωμίλουν φαιδρῶς καὶ ὁ Ἰουστῖνος ἠδυνήθη νὰ σχηματίσῃ τὴν φήμην ἀνθρώπου, ἔχοντος ἀξίαν τινά. Ὅτε ἀπεσύρθη μετὰ τῶν ἄλλων, ἡ κυρία Βρετὲλ εἶπε πρὸς τὸν σύζυγόν της:

— Εἶναι πολὺ καλὸς νέος αὐτὸς ὁ κ. Λινιών· ὁμιλεῖ ὡραῖα, φαίνεται τίμιος καὶ θὰ εὐχαριστηθῶ πολὺ νὰ τὸν ξαναδῶ.

— Δὲν εἶνε τόσον εὔμορφος ὅπως ὁ Μυριέ, ἀλλὰ νομίζω ὅτι ἔχει μεγαλειτέραν ἀξίαν, ἀπεκρίθη ὁ οἰκοδεσπότης βοηθῶν τὴν θαλαμηπόλον νὰ σβέσῃ τὰ κηρία.

Ἡ Δινόρα διήρχετο τὴν νύκτα παρὰ τῇ κυρίᾳ Βρετέλ, ὅτε παρευρίσκετο εἰς τὴν ἑσπερίδα αὐτῆς.

— Τί εὐχάριστον εἶνε νὰ εἶνε κάνεις πλούσιος! ἐσκέπτετο ἐκδυομένη ἐν τῷ δωματίῳ, ὅπου ἐφυλάττοντο τὰ ἀσπρόρρουχα, καὶ ἐν ᾧ τὰ ἐξ ἐπιστιλβωμένης ἐλάτης κιβώτια ἀνέδιδον ὀσμὴν λαβαντίδος.

Ἐπέθηκε τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ ἐντὸς τοῦ ἐκ λεπτοῦ ὁλλανδικοῦ ὑφάσματος περικαλύμματός του ἐξωγκωμένου προσκεφαλαίου, ἐπὶ τῶν ἐκ λινοῦ σινδονῶν, ἠρωματισμένων δι' ἴριδος. Αἴφνης ἀνεμνήσθη τῆς πατρικῆς οἰκίας, καθαρίου, ἀλλὰ γυμνῆς· τῶν ἐκ βάμβακος σινδονῶν, ἀλλασσομένων κατὰ μῆνα, τῶν πεπαλαιωμένων προσκεφαλαίων, τῶν βαρέων σκεπασμάτων, τῶν χονδρῶν ἐκ λευκοῦ ξύλου κιβωτίων βεβαμμένων διὰ χρώματος καρύας, δι' ὧν ἦτο ἐπιπλωμένον τὸ δωμάτιόν της,—εἶδος κολάσεως, ἐν τῇ φαντασίᾳ της.

Πᾶσα ἡ ὕπαρξις τῆς Δινόρας ἐξηγέρθη κατὰ τῆς πενίας τῆς οἰκογενείας της, τοῦ κηρωτοῦ τῆς τραπέζης τοῦ ἐστιατορίου, τῶν ἐπιδιορθουμένων φορεμάτων, τῶν ἐμβαλωνομένων περιποδίων, ἐναντίον τῆς ἀπαραιτήτου, ὅπως ζήσωσι τόσα ἄτομα μὲ τόσον ὀλίγα χρήματα, γλισχρότητος· καὶ ἀντὶ νὰ θαυμάζῃ τοὺς γονεῖς της, ποριζομένους τοσαῦτα πράγματα ἐκ τόσῳ ἰσχνοῦ εἰσοδήματος, κατεφρόνησε τὴν ἀθλίαν εὐπορίαν, εἰς ἣν ἠρκοῦντο. Ἡ ἐσθής, τὰ μετάξινα περιπόδια, τὰ κομψὰ ὑποδήματα τὰ δοθέντα αὐτῇ ὑπὸ τῆς κυρίας Βρετέλ, ἥτις ἤθελεν αὐτὴν ἀμέμπτως ἐνδεδυμένην ἐν τῇ οἰκίᾳ της, τῇ ἐφάνησαν μόνα ἄξια κοσμήματα τῆς καλλονῆς της καὶ παρετήρησε περιφρονητικῶς τὸ ἐκ προστύχου *περκαλίου* ὑποκάμισον, ὅπερ ἐκάλυπτε τὸ σῶμά της.

— Ἡ μητέρα μου ἔπρεπε νὰ μοῦ κάμῃ ἀνθρωπινώτερα ἀσπρόρρουχα! εἶπε καθ' ἑκυτὴν ἡ Δινόρα ὑπεισερχομένη ὑπὸ τὰ δροσερὰ καὶ εὐώδη σκεπάσματα μετ' ἐλαφρᾶς ἡδονικῆς φρικιάσεως. Εἶναι ἐντροπὴ νὰ φορῇ κάνεις τέτοια ὑποκάμισα! Καὶ πρέπει νὰ ἐπιστρέψω ἐκεῖ κάτω αὔριον τὸ πρωί, νὰ βοηθήσω τὴν ὑπηρέτριαν νὰ πλύνῃ τὰ πιάτα, καὶ νὰ διορθώσω τὸ πανταλόνι τοῦ Ῥαϋμόνδου. Καὶ ἐκεῖνος ὁ κουτο-Σίμων ποὺ ἔσχισε τὴν βλοῦζάν του πάλιν! . . . Πρέπει νὰ τοῦ ἀλλάξω τὰ μανίκια. Νομίζει κάνεις ὅτι τὸ κάμνει ἐπίτηδες!

Παρ' ὀλίγον νὰ κλαύσῃ ἐξ ἀγανακτήσεως, ἀναλογιζομένη τὰς ἐργασίας, αἱ ὁποῖαι τὴν ἀνέμενον τὴν ἐπομένην. Ἀλλὰ συγκρατοῦσα τὰ δάκρυά της ἀνεμνήσθη τοῦ Μυριέ, ὅστις πράγματι εἶχε ψαύσει διὰ τῆς χειρός του τὸν γυμνὸν βραχίονα τῆς νέας κόρης.

Σχεδὸν ἀπίστευτον: νέος, ὅστις ἐφαίνετο τυχὼν καλῆς ἀνατροφῆς, νὰ παρεκτραπῇ ἐντὸς πλήρης αἰθούσης εἰς τοιοῦτον ἀτόπημα. Ἐν τούτοις ὁ Μυριὲ τὸ εἶχε κάμει ἀταράχως, ἄνευ αἰσχύνης, ἁπλῶς διότι τῷ ἐπῆλθεν ἡ ὄρεξις, καὶ διότι μακρὰ πεῖρα εἶχε πείσει αὐτὸν ὅτι παρακάμπτει τις τοὺς κινδύνους τῶν τοιούτων κινημάτων διὰ μεγάλης ψυχραιμίας. Ἐάν τις παρατήρησε αὐτόν, δὲν τολμᾷ νὰ πιστεύσῃ εἰς ἀξιόμεμπτον πρόθεσιν. Τὸ ἐκλαμβάνει ὡς ἀπροσεξίαν, ἀδεξιότητα.

Ἡ Δινόρα ἐπίσης οὐδόλως ἐταράχθη. Ἐγνώριζε καλῶς τί ἤθελεν ὁ Μυριὲ καὶ ἐγνώριζεν ὡσαύτως ὅτι δεικνύουσα ὅτι δυσηρεστήθη, ἐζημίωνε τὸ πρόσωπον τῆς ἀφελοῦς ὅπερ εἶχεν ὑποδυθῆ· ἀντέταξε λοιπὸν τὴν ἀθῳότητα τοῦ ὕφους. Κατὰ βάθος ἄλλως ἠρέσκετο εἰς τοῦτο· ἡ χεὶρ ἐκείνη ἐπιψαύουσα τὸν βραχίονά της νυχαρίστησεν αὐτήν· τὸ συναίσθημα ἦτο εὐάρεστον· ἀφοῦ δὲ ἠδύνατό τις νὰ ἀπολαύσῃ αὐτοῦ ἄνευ βλάβης, τὰ πάντα εἶχον καλῶς.

Ἀλλ' ἡ Δινόρα δὲν ἦτο διόλου, ὅπως λέγουν, ξετρελλαμένη διὰ τὸν Μυριέ· ὁ ἔρως, ὁποῖον ὀνειροπολοῦσιν αὐτὸν αἱ νεάνιδες, οὐδὲν μέρος εἶχεν ἐδῶ. Ἀπεκοιμήθη λοιπὸν βαθέως, εὐχαριστημένη, ὡς γαλῆ, τὴν ὁποίαν ἐθώπευσαν ἐπὶ τῆς ῥάχεως.

(Ἕπεται συνέχεια).

ΘΕΩΡΙΑ ΤΗΣ ΓΝΩΣΕΩΣ

[Οὗτος ἐπιγράφεται σύγγραμμα τοῦ κ. Μαργαρίτου Εὐαγγελίδου διδάκτορος τῆς φιλοσοφίας καὶ καθηγητοῦ, ὅπερ μετ' ὀλίγον ἐκτυποῦται. Μέρος τοῦ προλόγου τοῦ ἐν λόγῳ ἀνεκδότου συγγράμματος παρέχομεν τοῖς ἀναγνώσταις ἡμῶν, τῇ εὐμενεῖ παραχωρήσει τοῦ συγγραφέως, ὅπως παράσχωμεν αὐτοῖς δεῖγμα τοῦ περιεχομένου τοῦ σπουδαίου τούτου συγγράμματος, δι' οὗ δείκνυται ὅτι καὶ ἐν Ἑλλάδι, τῇ πατρίδι τῆς φιλοσοφίας, ὑπάρχει ἐλπίς, ὅτι αἱ τοιαῦται μελέται ἡμέραν τινὰ θὰ εὐδοκιμήσωσιν]

Φύσει τοῦ εἰδέναι ὀρέγεται ἄνθρωπος, εἶπε τῶν ἑλλήνων φιλοσόφων ὁ κράτιστος. Τὸ εἰδέναι εἶνε ὄντως ἀνάγκη τῆς πνευματικῆς ἡμῶν φύσεως· διὰ τῆς γνώσεως συμπληροῦται καὶ τελειοῦται ὁ πνευματικὸς ἡμῶν βίος. Ὅσον ἡ γνῶσις ἡμῶν αὐξάνει εἰς βάθος, ὅσῳ τιμιώτερα τὰ ὑποκείμενα αὐτῆς τυγχάνουσιν ὄντα, τοσούτῳ καὶ ἡ χαρὰ καὶ τὸ γῆθος ἡμῶν μεῖζον, τοσούτῳ μεγαλειοτέρους καὶ τῷ Θεῷ ἐγγυτέρους ἑαυτοὺς αἰσθανόμεθα. Καὶ δὲν εἶνε μόνη ἡ θεωρητικὴ αὕτη ἀνάγκη, δι' ἧς πρὸς τὴν γνῶσιν ἀκατάσχετος ὁ ἄνθρωπος φέρεται· οὐ μόνον διότι ποθοῦμεν ὀρθὰς ν' ἀποκτήσωμεν δόξας περὶ τοῦ περικυκλοῦντος ἡμᾶς παγκάλου τούτου κόσμου, περὶ ἡμῶν αὐτῶν, περὶ τῆς φύσεως ἐν γένει καὶ τῶν κρατούντων ἐν αὐτῇ νόμων, καὶ ἁπλῶς εἰπεῖν περὶ τῶν ἐσχάτων τῶν ὄντων λόγων — οὐ μόνον διὰ ταῦτα ζητοῦμεν τὴν γνῶσιν, ἀλλὰ καὶ διότι αὕτη ὑφηγεῖται ἡμῖν τὴν ὁδὸν εἰς πρᾶξιν καὶ ὁμματοῖ τὴν ἐνέργειαν· διότι ἐξ αὐτῆς πηγάζει καὶ τὸ δίκαιον καὶ τὸ κῦρος πάσης ἡμῶν πράξεως. Δὲν εἶνε λοιπὸν ἁπλῆ θεωρητικὴ μόνον ἀνάγκη ἐν τῇ πνευματικῇ τοῦ ἀνθρώπου φύσει βαθέως ἱδρυμένη, ἀλλὰ καὶ κανὼν καὶ ὁδηγός, εἶνε τὸ ὅμμα πάσης πράξεως καὶ ἐνεργείας ἡμῶν. Εἰς αὐτὴν αὐτοῦ τὴν φύσιν ὁ ἄνθρωπος ὀφείλει τὸν ἀπὸ πάντων τῶν λοιπῶν ζῴων διακρίνοντα αὐτὸν χαρακτῆρα τῆς λογικότητος. Ὁ περὶ τὰ ἠθικὰ μόνον ἀσχοληθεὶς Σωκράτης τὰ δὲ φυσικὰ τῆς ἀνθρωπίνης γνώσεως κρείττονα ὑπολαμβάνων ἐξήρτησεν ὀρθῶς πᾶσαν τὴν ἠθικὴν ἐκ τῆς γνώσεως, μετ' αὐτὸν δέ, ὅτε ἡ ἡ φιλοσοφία προσέλαβεν ὑπὸ τὸ κράτος αὐτῆς πᾶν τὸ ἐπιστητόν, καὶ ἡ πᾶσα ἐπιστήμη ἐξ αὐτῆς ἐξηρτήθη καὶ μένει ἔκτοτε αὕτη διαρκὴς κρηπὶς παντὸς φιλοσοφικοῦ οἰκοδομήματος, οἱουδήποτε ρυθμοῦ καὶ ἂν ᾖ τοῦτο. Ἐξ αὐτῆς λοιπὸν δημιουργεῖται πᾶς ὁ θεωρητικὸς καὶ πρακτικὸς ἡμῶν κόσμος· αὕτη εἶνε ἡ πηγὴ τῆς ὅλης φιλοσοφίας. Τυγχάνει οὖσα ἡ πηγὴ αὕτη σκοτεινὴ καὶ τεθολωμένη; τοιαύτη ἐξ ἀνάγκης θὰ εἶνε καὶ ἡ τοῦ παντὸς εἰκών, ἣν δι' αὐτῆς προσπαθοῦμεν νὰ διέδωμεν· μένουσιν ἄτρεμῆ καὶ διαυγῆ τὰ ζωογόνα αὐτῆς νάματα; καθαρὰ καὶ ἀσφαλὴς θὰ εἶνε καὶ ἡ ἡμετέρα περὶ παντὸς τοῦ ἐπιστητοῦ εἰκών. Ἡ τῆς φιλοσοφίας ἱστορία προσφέρει τὰς πειστικωτάτας περὶ τούτου ἀποδείξεις ἡ μᾶλλον εἶνε μία τούτου ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους ἀπόδειξις. Τὸ ὑγιὲς καὶ βιώσιμον ἑκάστου φιλοσοφικοῦ συστήματος μετρεῖται τῇ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον ὑγιεῖ ἢ νοσηρᾷ θεωρίᾳ τῆς γνώσεως, ἐξ ἧς πηγάζει. Ὅσην ἀξίαν ἔχει ἡ περὶ γνώσεως θεωρία, ἀφ' ἧς ἕκαστον φιλοσοφικὸν σύστημα ὁρμᾶται, τοσαύτη εἶνε καὶ ἡ ἀλήθεια ἡ ἐν αὐτῷ περιεχομένη, εἰκότως. Ἑκάστης οἰκοδομῆς ἡ εὐστάθεια καὶ διάρκεια εἶνε ἀνάλογος πρὸς τὴν στερρότητα τοῦ κρηπιδώματος αὐτῆς. Πᾶς ὁ διανοητικὸς ἡμῶν κόσμος ἐκ δοξῶν συνίσταται. Εἶνε αὗται ἀληθεῖς; ἀληθὲς εἶνε καὶ τὸ διανοητικὸν ἡμῶν οἰκοδόμημα· εἶνε τοὐναντίον ψευδεῖς; ψευδὲς ἄρα καὶ τὸ ἐκ τούτων συνιστάμενον καὶ ἀπαρτιζόμενον. Τὸ ζήτημα λοιπὸν κεῖται ἐν τούτῳ, τίνι τρόπῳ δυνάμεθα νὰ σχηματίσωμεν ὀρθὰς περὶ τῶν πραγμάτων δόξας. Τὸ ζήτημα τοῦτο εἶνε τὸ ἀεὶ ζητούμενον καὶ ἐρωτώμενον, τὸ ἀεὶ λυόμενον καὶ ἀείποτε ἄλυτον μένον. Ἑκάστη πρὸς λύσιν ἐπιχείρησις σημειοῦται ἐν τῇ ἱστορίᾳ καὶ δι' ἑνὸς φιλοσοφικοῦ συστήματος. Τὸ ζήτημα ὅμως πῶς ποριζόμεθα τὸ πολυθήρατον τοῦτο χρῆμα, τὴν γνῶσιν, δὲν ἐμφανίζεται ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς ἀναπτύξεως τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος εὐθὺς ἐν ἀρχῇ σαφὲς καὶ περιοπτον. Κατ' ἀρχὰς οὐδ' ὑποπτεύει κἂν τὰς δυσχερείας τοῦ ζητήματος ὁ ἀνθρώπινος νοῦς, οὐδὲ τῆς ὑπάρξεως αὐτοῦ ἔχει κἂν συνείδησιν. Ἐνταῦθα συμβαίνει ὅ,τι καὶ περὶ τὴν ἀστρονομικὴν τοῦ ἀνθρώπου γνῶσιν. Ὁ ἄνθρωπος ἐν τῇ παιδικῇ αὐτοῦ ἀφελείᾳ ἐκλαμβάνει τὸν οὐρανὸν συνεχόμενον τῇ κορυφῇ τοῦ πλησιεστάτου αὐτῷ λόφου, ἀνελθὼν δὲ τὸν λόφον καθορᾷ μὲν τὴν ἑαυτοῦ ἀπάτην, ἀλλὰ δὲν ἀμφιβάλλει ὅτι τῇ τοῦ ἐπέκεινα ἀνυψουμένου ὅρους κορυφῇ συνέχεται ὁ οὐρανός. Μετὰ τῆς αὐξούσης δὲ πείρας συναυξάνει καὶ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τῆς γῆς ἡ ἀπόστασις, διαρρηγνύεται ὁ στερεὸς καὶ χρυσοκέντητος οὐράνιος θόλος καὶ ἀχανεῖς καὶ ἀμέτρητοι ἐν τῷ στερεώματι ἐκτάσεις τῷ νῷ μόνῳ, μᾶλλον δὲ μηδ' αὐτῷ, ληπταὶ ἐκκρούουσι καὶ καταγελῶσι τῶν αἰσθήσεων τὴν ἀπάτην. Τοῦτ' αὐτὸ ἐπαναλαμβάνεται καὶ ἐν τῷ περὶ γνώσεως ζητήματι. Εἰς τὸν νηπιάζοντα ἔτι καὶ ἀφελῆ νοῦν οὐδὲ μακρόθεν ἐπέρχεται νὰ ἐρωτήσῃ, τί ἐστι γνῶσις, πότερον κέκτηται τοὺς ἀπαραιτήτους πρὸς γνῶσιν ὅρους ἢ ζητῇ νὰ κατανόήσῃ ὅ,τι φύσει ἄληπτον ὂν αὐτῷ τυγχάνει; Πέποιθεν ὅτι πρὸς γνῶσιν τῆς ἀληθείας ἀρκεῖ μόνον ν' ἀνοίξῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς, νὰ ἐντείνῃ τὰ ὦτα καὶ ἁπλῶς ν' ἀφήσῃ νὰ λειτουργήσωσιν αἱ αἰσθήσεις. Μακρούς, μακροτάτους διῆλθεν ὁ ἄνθρωπος ἐν διανοήσει αἰῶνας μέχρις οὗ τὸν οὐδὸν τοῦ ναοῦ τῆς φιλοσοφίας πατήσῃ, μέχρις οὗ δῆλον ὅτι ἀπορήσῃ, καὶ ἀπορήσας ζητήσῃ νὰ ἐξετάσῃ, ἂν δύναται ὁ νοῦς αὐτοῦ νὰ ὁδηγήσῃ αὐτὸν εἰς τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἐρευνήσῃ μέχρι τίνος ἐκτείνεται τὸ κράτος τῆς διανοίας αὐτοῦ καὶ τίνες αὐτὴν διέπουσι νόμοι. Τοὐναντίον δ' ἐν ἀρχῇ πάνυ ἀφελῶς ἀείποτε πιστεύει ὅτι κατακτᾷ τὴν ἀλήθειαν· ἀλλ' ἐν ᾧ νομίζει ὅτι κατέχει αὐτήν, βλέπει αὐτὴν ἑκάστοτε πόρρω αὐτοῦ ἱσαμένην καὶ πάσχουσαν ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ πολλῷ πλείονας μεταμορφώσεις ἢ ἐν ταῖς τοῦ Ὀδυσσέως ὁ μυθολογούμενος Πρωτεύς. Μετὰ μακραίωνα ἐπανειλημμένων ἀποτυχιῶν πεῖραν αἰσθάνεται τὴν πλάνην, ἐν ᾗ διετέλει εὑρισκόμενος ὑπολαμβάνων τὰς αἰσθήσεις ἀψευδεῖς μάρτυρας· καὶ μετ' ἀγῶνα μακροχρόνιον, ὃς ζωηρὰν ἐναπετύπωσεν ἐν τῇ ἱστορίᾳ τὴν οἰμωγὴν τε καὶ τὴν εὐχωλὴν τῶν ὀλλύντων τε καὶ ὀλλυμένων φιλοσοφικῶν συστημάτων μεθίστησι τὸ πεδίον τῆς ζητήσεως ἀπὸ τῶν αἰσθητῶν εἰς τὰ νοούμενα· ἀλλ' ἐπιμένει ὅμως εἰσέτι ἀκράδαντον τρέφων πεποίθησιν περὶ τῆς ἰδίας ἱκανότητος πρὸς γνῶσιν τῆς ἀληθείας. Ἔπρεπε νὰ ἐξαντληθῇ πρῶτον ἐν διανοητικῇ ἐργασίᾳ πᾶν τὸ βάθος τῆς πεποιθήσεως ταύτης, ἵνα ἄρξηται ἐπειτα διστάζων περὶ τῆς ἑαυτοῦ ἱκανότητος, ἀποδυθῇ μετὰ ταῦτα εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν ὅρων, ὑφ' οὓς τυγχάνει οὖσα δυνατὴ τῆς ἀληθείας ἡ γνῶσις, καὶ νέκυ οὕτω περίοδον διανοήσεως ἐγκαινίσῃ. Ὅ,τι λέγει ὁ μέγας Κάντιος, οὗ ἡ ἰσχυροτάτη διάνοια νέας ἀνεκάλυψε ζητήσεως ὁδούς, περὶ τῆς μαθηματικῆς ἐπιστήμης, ἐφαρμόζεται ἐπὶ τῆς θεωρίας τῆς γνώσεως. Μακρὸν χρόνον διετέλεσε, λέγει, ἡ ἐπιστήμη αὕτη τυφλῶς περὶ ἑαυτὴν ψηλαφῶσα καὶ πανταχοῦ προσκρούουσα μέχρις οὗ τὴν βασιλικὴν ὁδὸν εὗρῃ ἢ μᾶλλον ἑαυτῇ ταύτην διανοίξῃ καὶ εἰς ἐπιστήμην οὕτως ἀνυψωθῇ. Τὴν τροπὴν ταύτην ἀποδοτέαν, λέγει, εἰς ἐπανάστασιν διανοητικήν, ἣν προὐκάλεσεν ἑνὸς μόνον ἀνδρὸς εὐτυχὴς ἐπίνοια αἴφνης αὐτοῦ ἐρευνῶντος καὶ ἀποπειρωμένου ὡς φαεινὸν φῶς ἐπιλάμψασα καὶ καταδείξασα τὴν ἀπλανῆ ὁδὸν ἐπιστήμης παντὸς χρόνου καὶ ἀπείρου εὐρύτητος. Λυπεῖται ὁ μέγας ἀνὴρ ὅτι τῆς περὶ τὸν τρόπον τοῦ σκέπτεσθαι ἐπαναστάσεως ταύτης ἡ ἱστορία δὲν περιεσώθη ἡμῖν, ἥτις πολλῷ σπουδαιοτέρα καὶ μᾶλλον διαφέρουσα εἶνε ἢ ἡ τῆς ἀνακαλύψεως τῆς ὁδοῦ περὶ τὸ πολυθρύλητον ἀκρωτήριον καὶ ἡ τοῦ μακαρίου ἀνακαλύψαντος. Εὐτυχεστέρα τῆς μαθηματικῆς ἡ ἡμετέρα ἐπιστήμη ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ εἰς σειρὰν διαρκῆ καὶ ἀδιάσπαστον οὐ μόνον ἐξέχοντα τὰ γιγάντια ἐκεῖνα ἀναστήματα τῶν τὰς ἐπαναστάσεις ἐν τῇ διανοήσει προκαλεσάντων καὶ νέας τέως ἀγνώστους τεμόντων ὁδούς, ἀλλὰ προσέτι καὶ τοὺς προδρόμους τούτων ἐν ἀδιασπάστῳ σειρᾷ καὶ τὰς βαθμίδας ἄνευ διακοπῆς δι' ὧν ἀνελθόντες ἐπέδειξαν ἡμῖν τὸ οὐρανόμηκες αὐτῶν ἀνάστημα.

Τὰ παραδείγματα τῆς μαθηματικῆς καὶ τῆς περὶ τὴν φύσιν ἐπιστήμης, λέγει ὁ ἥρως τῆς νεωτάτης ἐν τῇ περὶ τῆς γνώσεως θεωρίᾳ ἐπαναστάσεως, τὰ παραδείγματα τῶν ἐπιστημῶν τούτων, αἵτινες ὅ,τι νῦν εἰσιν εἰς τὴν περὶ τὸ σκέπτεσθαι ἐπανάστασιν ὀφείλουσιν, εἶνε ἀρκούντως πρὸς μίμησιν προκλητικά. Ὁ Κοπέρνικος παρετήρει ὅτι, ἐν ὅσῳ προσεπάθει νὰ ἐξηγήσῃ τὰς κινήσεις τοῦ οὐρανοῦ στηριζόμενος ἐπὶ τῆς δόξης, ὅτι πᾶσα τῶν ἀστέρων ἡ στρατιὰ περὶ τὸν θεατὴν στρέφεται, οὐδὲν κατώρθου, ἀπεπειράθη λοιπὸν ν' ἀντιστρέψῃ τοὺς ὅρους καὶ δοκιμάσῃ μὴ δὲν λαμβάνῃ τυχὸν ἀσφαλέστερα ἀποτελέσματα, ἐὰν παραδεχθῇ τὸν μὲν θεατὴν στρεφόμενον, τοὺς δ' ἀστέρας τοὐναντίον ἱσταμένους. Καὶ ἐπέτυχεν. Ἐφαρμόσωμεν καὶ ἡμεῖς, λέγει, τὴν μέθοδον ταύτην ἐπὶ τῆς ἡμετέρας ἐπιστήμης. Μέχρι τοῦδε παρεδέχοντο, ὅτι πᾶσα ἡμῶν γνῶσις πρὸς τὰ ἐκτὸς ἡμῶν ὑπάρχοντα ὀφείλει νὰ ρυθμίζηται. Ἐπειδὴ ὅμως ἀπὸ τοιούτων προϋποθέσεων ὡρμᾶτο φιλοσοφῶν ὁ νοῦς, πᾶσα αὐτοῦ προσπάθεια πρὸς αὔξησιν τῆς ἐπιστήμης, πρὸς εὕρυνσιν τῶν ἡμετέρων περὶ τοῦ ἐκτὸς ἡμῶν κόσμου γνώσεων, φροῦδη μέχρι τοῦδε ἀπέβη. Ἂς ἀναστρέψωμεν καὶ ἡμεῖς τοὺς ὅρους καὶ ἂς δοκιμάσωμεν καὶ μίαν φοράν, μὴ δὲν ἀνταποκρινώμεθα εἰς τὰς ἀξιώσεις τῆς ἐπιστήμης κάλλιον ὁρμώμενοι ἀπὸ τῆς ὑποθέσεως ὅτι οὐχὶ ἡ γνωστικὴ δύναμις πρὸς τὰ ἐκτὸς ἡμῶν ὑπάρχοντα, ἀλλὰ τἀναπαλὶν ταῦτα ὀφείλουσι ν' ἁρμόττωσι πρὸς τὴν γνῶσιν ἡμῶν· τοῦθ' ὅπερ καὶ μᾶλλον συμφωνεῖ πρὸς τὴν ἐκ τῶν προτέρων γνῶσιν, ἣν ἡ μεταφυσικὴ ἐπαγγέλλεται. Ἀπεπειράθη ὁ μέγας ἀνήρ, ἀλλ' ἡ ἀπόπειρα τῆς ἰσχυροτάτης ἐκείνης διανοίας ἦτο τὸ ἐγερτήριον μεγάλης ἐν τῇ διανοήσει ἐπαναστάσεως, ἧς τἀποτελέσματα πολλῷ μείζονα τῆς συγχρόνου ὑπὲρ τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων γαλλικῆς ἐπαναστάσεως ἀποτελοῦσι τὸν θησαυρόν, ἐφ' ᾧ σεμνύνεται ἡ καθ' ἡμᾶς ἐπιστήμη. Οὕτω λοιπὸν τὸ μέχρι τοῦδε ἀδιαλείπτως βέβαιον θεωρούμενον ὑποκειμενικὸν στοιχεῖον τῆς γνώσεως ὑποβάλλεται εἰς ἔλεγχον καὶ βασανίζεται πολλαχῶς εἰς αὐστηρὰν κάθιστάμενον κρίσιν. Οὕτως ἡ *δογματικὴ* τῆς φιλοσοφίας τάσις μετατρέπεται εἰς *κριτικήν*· εἰς τὸν ἐκτὸς ἡμῶν κόσμον ὑποβάλλεται ἕτερος νέος κόσμος ὁ *ὑποκειμενικός*. Εἰς τὸ ἄοριστον καὶ χαώδες τῆς μεταφυσικῆς ἐπιστήμης τίθενται ὅρια περιγεγραμμένα καὶ ἀκριβῆ. Ἐν δικαίᾳ δὲ καυχήσει ὁ τοῦ νέου τῆς διανοήσεως τρόπου Κολόμβος ἀξιοῖ, ὅτι διὰ τῆς κριτικῆς ταύτης ἐξετάσεως τῆς γνωστικῆς τοῦ ἀνθρώπου δυνάμεως ἀξιοῦται ἡ μεταφυσικὴ τῆς μοναδικῆς εὐτυχίας, ὅτι εἰσαγομένη οὕτως εἰς τὴν ἀσφαλῆ ὁδὸν ἐπιστήμης δύναται νὰ περιλάβῃ ἐντελῶς τὸ σύναλον τῶν εἰς αὐτὴν ἀναφερομένων γνώσεων καὶ ἀναπληρώσῃ τὸ ἑαυτῆς ἔργον καὶ τελειώσασα παραδώσῃ πρὸς χρῆσιν τῶν ἐπιγιγνομένων γενεῶν ὡς πλήρές τι καὶ συντετελεσμένον καὶ μηδεμίαν πλέον αὔξησιν ἐπιδεχόμενον.

Ὡς ἡ ἐμφάνισις τοῦ Κοπερνίκου εἰς νέον τὴν ἀστρονομικὴν βίον εἰσάγει καὶ διὰ τῆς ῥιζικῆς ἀνατροπῆς τῆς ἀρχαίας ἀστρονομικῆς διανοήσεως νέαν διανοίγει διανοήσεως ὁδὸν καὶ εἰς δύο μεγάλας πάντη ἀπ' ἀλλήλων διαφερούσας περιόδους πᾶν ὅλον τῆς ἀστρονομίας βίον διαιρεῖ, οὕτω καὶ ὁ μέγας Κάντιος, τῆς φιλοσοφίας ὁ Κοπέρνικος, πρὸς τὸ ἔργον τοῦ ἀπαίου λίαν εὐαρέστως τὸ ἑαυτοῦ παραβάλλει τῆς Κεγιγσβέργης ὁ φιλόσοφος, διὰ τῆς κριτικῆς τοῦ λόγου ἐξετάσεως νέαν ὅλως περίοδον ἐν τῇ φιλοσοφικῇ διανοήσει δημιουργεῖ καὶ τὸν πάντα βίον τῆς φιλοσοφίας εἰς δύο μεγάλας ὅλως ἀπ' ἀλλήλων διαφόρους περιόδους διαχωρίζει, τὴν φυσικὴν εἴτε *δογματικὴν* καὶ τὴν *κριτικήν*.

Ἐξ ἴσου λοιπὸν δικαίως δυνάμεθα νὰ ὀνομάσωμεν τὸν μὲν Κοπέρνικον Κάντιον τῆς ἀστρονομίας, τὸν δὲ Κάντιον Κοπέρνικον τῆς Φιλοσοφίας. Διότι ὡς ἐκεῖνος τὴν γεωκεντρικὴν τοῦ σύμπαντος ἄποψιν ἐκκρούει καὶ ἀντικαθίστησι διὰ τῆς ἡλιοκεντρικῆς, οὕτω καὶ ὁ Κάντιος τὸν δοξῆματικὸν τοῦ σκέπτεσθαι τρόπον καθαιρεῖ καὶ ἀναπληροῖ διὰ τῆς κριτικῆς διανοήσεως.

ΜΑΡΓΑΡΙΤΗΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΔΗΣ.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ, ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ

Συμπληρωθὲν ἐξεδόθη καὶ τὸ Β' τμῆμα τοῦ *Καταλόγου τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης*, περιέχον τὴν ἑλληνικὴν φιλολογίαν, ἤτοι ἐν τῷ Α' μέρει ἱστορίαν καὶ βιβλιογραφίαν τῆς ἑλληνικῆς φιλολογίας· β') Χρηστομαθείας· γ') Συλλογάς· δ') Σύμμικτα ἑρμηνευτικὰ καὶ κριτικά· ε) περιοδικὰ Συγγράμματα· ἐν δὲ τῷ Β' μέρει τοὺς Συγγραφεῖς καὶ προσθήκας τινὰς καὶ παραπομπάς.

Τὸ ὅλον βιβλίον ἀποτελεῖται ἐκ σελίδων 300 μεγάλου τετάρτου.

Ὁ διαπρεπὴς τῆς Νέας Ἑλλάδος φιλόσοφος Πέτρος Βράϊλας Ἀρμένης ἀποθνήσκων κατέλιπε χάριν τῆς νεολαίας τὰς «*Ἐπιστολὰς Φιλοθέου καὶ Εὐγενίου*» ἤτοι *Σύντομον περὶ Θεοῦ καὶ ψυχῆς διδασκαλίαν*» ὡς τελευταῖον ἀποχαιρετισμὸν τῇ Ἑλλάδι καὶ τῇ ζωῇ.

Τὸ κύκνειον ἆσμα τοῦ ἀειμνήστου ἀνδρὸς ἐξεδόθη πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἐκ τοῦ τυπογραφείου Ἀνδρέου Κορωνιᾶ λαμπρῶς ἐκτυπωθὲν ἀδρᾷ δαπάνῃ τοῦ μεγαλόφρονος κ. Κωνσταντίνου Ζάππα καὶ χρησιμεύσει διὰ τὰς ἀνωτέρας τάξεις τῶν γυμνασίων καὶ τῶν τελείων παρθεναγωγείων. Ὁ σκοπὸς τοῦ Ἕλληνος φιλοπάτριδος εἶναι νὰ διαδοθῶσι διὰ τοῦ βιβλίου τούτου φιλοσοφικαὶ γνώσεις ὑγιεῖς, ἐρειδόμεναι ἐπὶ τῶν ἀληθεῶν τοῦ χριστιανισμοῦ εἰς πάντας τοὺς ὁμογενεῖς, λογικῶς πολεμουμένων πάντων τῶν ἐναντίων συστημάτων διὰ γλώσσης γλαφυρᾶς καὶ ὡραίας. Ὅπως δ' οὐδεμία ἑλληνικὴ οἰκογένεια στερηθῇ τοῦ πολυτίμου τούτου κατὰ τοῦ ὑλισμοῦ φαρμάκου, προσδιωρίσθη ἡ τιμὴ τοῦ βιβλίου (εἰς 16ον σελ. λϛ'—295) εἰς δραχμὴν μίαν καὶ εὑρίσκεται ἐν τοῖς ἐνταῦθα βιβλιοπωλείοις τῶν κκ. Ἀ. Κωνσταντινίδου, Βλαστοῦ, Νάκη, Wilberg, Beck καὶ Κουσουλίνου.

Ἐν Κρήτῃ κατὰ τὴν θέσιν Πρινοὺς τοῦ χωρίου Κρουσαδὸς τῆς ἐπαρχίας Ἡρακλείου ἀνεκαλύφθησαν 40 πήλινα ἀγαλματία διαφόρων μεγεθῶν ἅτινα κατεσχέθησαν ὑπὸ τῶν αὐτόθι ἀρχῶν.

Ὑπὸ τοῦ ἐν Παρισίοις ἐκδοτικοῦ οἴκου Hachette ἐδημοσιεύθη ὁ ἕβδομος καὶ τελευταῖος τόμος τῆς *Ἱστορίας τῶν Ῥωμαίων* τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ Δουρουῆ κοσμούμενος ὑπὸ πολυαρίθμων εἰκόνων.

Ἡ πριγκίπισσα Θηρεσία τῆς Βαυαρίας, θυγάτηρ τοῦ πρίγκιπος Λεοπόλδου, ἐδημοσίευσεν «Ἐντυπώσεις ταξειδιώτιδος ἐν Ῥωσσίᾳ».

Ἀγγέλλεται ἡ ἔκδοσις τοῦ πέμπτου τόμου τῆς ὑπὸ τοῦ διασήμου γερμανοῦ ἱστορικοῦ Μόμσεν γραφομένης *Ῥωμαϊκῆς Ἱστορίας*.

Ἐν Ἐδιμβούργῳ συνίσταται γεωγραφικὴ ἑταιρεία, ἧς σκοπὸς εἶναι ἡ διάδοσις τῆς ἐπιστήμης ταύτης, ἡ διευκόλυνσις καὶ διενέργησις ταξειδιῶν ἐξερευνητικῶν καὶ χάριν ἐπιστημονικῶν σκοπῶν ἀναλαμβανομένων, ἡ ὑποστήριξις τῆς ἐκδόσεως καταλλήλων γεωγραφικῶν χαρτῶν καὶ ἐν τέλει ἡ σύστασις γεωγραφικῆς βιβλιοθήκης. Πρὸς τούτοις ἡ ἑταιρεία θέλει ἐκδίδει κατὰ μῆνα καὶ περιοδικὸν σύγγραμμα, ἐν ᾧ ἀποκλειστικῶς θὰ πραγματεύωνται γεωγραφικὰ ζητήματα.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ἡ Γυρτοπολιὰ δρᾶμα εἰς πράξεις ΕΞ μετὰ πρόλογον εἰς μίαν πρᾶξιν, μεταποιηθὲν ἐκ τοῦ ὁμωνύμου πρωτοτύπου μυθιστορήματος τοῦ κ. Ἀ. Παπαδιαμάντη ὑπὸ Δ. Σιαπάτη καὶ Ἰ. Μαργαρίτου, ἀφιερούμενον πάνυ δικαίως «τῷ μοχθοῦντι πρὸς ἀνύψωσιν τῆς Ἑλληνικῆς σκηνῆς Πανελλήνιῳ δημοσιογραφικῷ καλάμῳ».

Φολλάδιον ὑπὸ τὸν τίτλον «ὁ κ. Ν. Ἀποστολίδης καθηγητὴς ἐλεγχόμενος ὑπὸ Δ. Π. Κυριακοπούλου».

Δημητρίου Βικέλα: Στίχοι (ἔκδοσις νέα ἐκ σελίδων 140) περὶ ὧν προσεχῶς.

ΠΑΡΕΚΒΑΣΕΙΣ

[Τὰ αὐτὰ τῶν ἀρχιρραβίνων. Ὁ μεταμφιεσμὸς τοῦ Ἰλίου καὶ ἡ δωροδοκία του. Ὁ βασιλεὺς τῶν θαυσίμων ἀμαρτημάτων. Ἡ χρῆσις τοῦ ἡμερομείκτου καὶ αἱ μυῖαι φυλάττουσαι τὴν σάκχαριν. Ὅκου ἀποδεικνύεται ὅτι οἱ ζωντανοὶ ἐυρίζονται ἐφθηνότερα τῶν ἀποθαμμένων. Ἡ Κυριακὴ τοῦ Ἀσώτου. Ἡ ἐξέλεις τῶν προσωπίδων καὶ οἱ πρόγονοί των. Ἀρχαιολόγος καὶ ἐγώ. Ἀνακάλυψις τῆς ἀρχαίας Τεσσαρακοστῆς. Διήγησις ψυχωφελεστάτη τοῦ παπᾶ Βαρθολομαίου. Τὰ Διονύσια καὶ ἡ ἀρχαία ἀπόκρεω. Ὁ Περικλέτος. Οἱ τίμωροι τῶν Παρεκβάσεων].

Νὰ μὴ σᾶς φανῇ ποσῶς παράδοξος ἡ εἴδησις, ὅτι οἱ ἀρχιρραβίνοι καὶ ῥαβῖνοι τῶν μερῶν μας, ἐγένοντο κατὰ τὴν λήξασαν ἑβδομάδα κύριοι μυριάδων ὡῶν. Ὑπάρχει παλαιὰ ἰουδαϊκὴ παράδοσις, καθ' ἣν ἕκαστος υἱὸς τοῦ Ἰσραὴλ, ὑποχρεοῦται νὰ προσφέρῃ εἰς τὸν θρησκευτικὸν ἀρχηγόν του, ἀνὰ ἓν ὠόν, τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν ὁ ἥλιος δὲν φανῇ ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω, οὐδὲ φωτίσῃ διὰ τῶν ἀκτίνων του τὰ ἐν τῇ γῇ κάτω. Καὶ τοιαύτας ἡμέρας, μᾶς

ἐφιλοδώρησεν οὐκ ὀλίγας ἡ παρελθοῦσα ἑβδομάς. Ἐνῷ δὲ ἡμεῖς ἐφανταζόμεθα τὸν ἥλιον ἐγκαινίσαντα τὸ Τριῴδιον καὶ μεταμφιεσθέντα, ἐψάλλομεν δ' αὐτῷ :

"Ηλιο μου παραήλιο μου
Χρυσό μου παλληκάρι,
Βγάλε τὰ μαῦρα ροῦχά σου
Καὶ βάλε τὰ χρυσᾶ σου,

οἱ ἐνδιαφερόμενοι ἵνα ἀποκτήσωσι τὰ αὐγὰ ἀνταπήντων :

Ὁ ἥλιος τῆς ἀχτίδες του ἂς πᾶ νὰ τοῦ στερέψῃ!

καὶ φαίνεται ὅτι τῷ ὑπεσχέθησαν καὶ μερίδιον ἐκ τῶν κερδῶν, διότι :

Τότ' ὁ ἥλιος μαύρισε
κ' ὁλημερὶς δὲν ἔφεξε,

ὑπείκων εἰς τὴν παραδειγματικὴν φιλαργυρίαν του, ἀντὶ τῆς ὁποίας τὰ πάντα θυσιάζει· τοῦτο δ' ἐξάγεται ἐκ τῶν περὶ αὐτοῦ δημωδῶν ᾀσμάτων, ἐν οἷς φαίνεται τόσα καὶ τόσα κατεργαζόμενος χάριν ἑνὸς κουλουρίου ἢ μιᾶς πήττας.

*

Ὅσοι ἀνέγνωτε τὰ ἑπτὰ θανάσιμα ἁμαρτήματα, βεβαίως θὰ ἀνομολογῆτε μετ' ἐμοῦ ὅτι τὸ φοβερώτερον πάντων εἶνε ἡ φιλαργυρία. Καὶ μάλιστα ἂν ἔχητε κανένα συγγενῆ φιλάργυρον, τοῦ ὁποίου ἄλλοι ἔσονται οἱ εὐτυχεῖς κληρονόμοι.

Ἔκτακτοι τύποι φιλαργύρων ἀναφέρονται καὶ ζωγραφίζονται πολλαχοῦ· ὁ διασημότερος βεβαίως εἶνε ὁ ὑπὸ τοῦ Μολιέρου πλασθείς, ἀλλὰ καὶ πόσοι ἄλλοι Τάνταλοι δὲν εἶνε ἄξιοι νὰ διαγωνισθῶσι πρὸς τοῦτον στερούμενοι καὶ πεινῶντες ἐν μέσῳ τῶν θησαυρῶν των;

Φίλος τις μοὶ διηγήθη τὰ ἑξῆς περὶ τοῦ θείου του.

Τῷ εἶχε δώρησει τὴν πρώτην τοῦ ἔτους ἕνα ἡμεροδείκτην. Νομίζετε ὅτι τὸν μετεχειρίσθη; Ὄχι. Δὲν εἶνε κρίμα, ἔλεγε, νὰ πετῷ καθ' ἑκάστην ἀπὸ ἓν φύλλον; Καὶ τὸν φυλάττει ἀκόμη.

Διὰ νὰ μὴ τῷ κλέπτωσι τὴν σακχαρίν μετεχειρίζετο πάλιν τὸ ἑξῆς ἀστειότατον προφυλακτικὸν μέτρον. Συνελάμβανε μύταν καὶ ἐνέκλειεν αὐτὴν ἐντὸς τῆς σακχαροθήκης. Ἂν ἡ μυῖα ἔλειπε κατὰ τὴν ἐπάνοδόν του ἐνόει ὅτι ἤνοιξαν καὶ ἀφήρεσαν τὴν σάκχαριν. Ἐν τούτοις καὶ πάλιν δὲν ἦτο εὐχαριστημένος. Μήπως δὲν τρώγει καὶ αὐτή, ἐψιθύριζε τεθλιμμένος.

*

Διάσημος φιλάργυρος εὐψυχορράγει. Εἶχε τρεῖς ἡμέρας νὰ φάγῃ καὶ . . ἠγαρίστει τὸν Θεὸν διὰ τὴν ἀπροσδόκητον ταύτην οἰκονομίαν.

— Ἰατρέ, πόσον καιρὸν θὰ ζήσω ἀκόμη;

— Μίαν ὥραν. Ἂν θέλετε, καλέσατε τὸν πνευματικόν ἢ τὸν συμβολαιογράφον σας.

Ὁ ἑτοιμοθάνατος ἐσκέφθη ἐπὶ μικρόν, ἀνήγειρε τὴν κάτισχνον χεῖρά του καὶ ἐθώπευσε μειδιῶν, τὸν πώγωνά του.

— Γρήγορα θέλω ἕνα κουρέα! ἀνέκραξεν.

Ἦλθεν ὁ κουρεύς.

— Πόσα θέλετε δι' ἓν ξύρισμα;

— Πενῆντα λεπτά.

— Καὶ πόσα, ὅταν ξυρίζετε τοὺς ἀποθαμένους;

— Πέντε δραχμάς.

— Τότε, ξύρισέ με, γρήγορα σὲ παρακαλῶ! Καὶ ὁ φιλάργυρος παρετήρει ἐναγωνίως τὸ ὡρολόγιον.

Ὁ κουρεὺς ἐν διαστήματι ὀλίγων λεπτῶν ἐξετέλεσε τὴν ἐργασίαν του.

Ἀλλ' αὐτοστιγμεὶ καὶ ἡ ὑπὸ τοῦ ἰατροῦ προλεχθεῖσα ὥρα συνεπληρώθη.

— Δόξα τῷ Θεῷ! ἔκραξεν ὁ φιλάργυρος· ἐκέρδησα τέσσαρας ἡμισυ δραχμάς.

Καὶ ἐξέπνευσε . . . καταλιπὼν εἰς τοὺς κληρονόμους του ἑκατομμυρίων! περιουσίαν.

*

Μυριάδες τοιούτων ἀνεκδότων φέρονται, ὧν τὰ πλεῖστα ἀνεκαλύφθησαν ὑπὸ τῶν ἀνεψιῶν πρὸς παραδειγματισμὸν τῶν φιλαργύρων θείων των. Βεβαίως δὲν εἶνε αὐτὴ ἡ αἰτία, ἥτις μᾶς ἠνάγκασε νὰ τὰ παραθέσωμεν ἐνταῦθα. Καὶ μάλιστα σήμερον, ὅτε ἡ ἐκκλησία τελεῖ τὴν μνήμην τοῦ *Ἀσώτου*, περὶ παντὸς ἄλλου ἢ περὶ φιλαργύρων ἔδει νὰ γίνηται λόγος. Ἀλλὰ δι' αὐτὸ τοῦτο καὶ ἡμεῖς ἐστηλιτεύσαμεν τὴν φιλαργυρίαν, ἵνα δικαιολογήσωμεν καὶ ἐξάρωμεν μετὰ τῶν ἁγίων πατέρων τὴν ἀσωτίαν ἄνευ τῆς ὁποίας οὐκ ἦν ἀπόκρεως καὶ τριῴδιον καὶ προσωπιδοφόροι καὶ χοροί!

*

Λοιπὸν ἤλθομεν εἰς τὸ θέμα μας, τὴν Ἀπόκρεων.

Ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων, ὁ ἄνθρωπος ἐζήτει αἰτίαν νὰ μεταβάλῃ προσωρινῶς τὴν μορφήν του. Ἡ ἐξέλιξις τῆς [illegible] ἀπὸ τοῦ πρώτου αἰῶνος τοῦ δράματος ἐν Ἑλλάδι. Ἰδικήμας, βλέπετε, ἐρεύρεσις καὶ αὐτή. Κατ' ἀρχὰς οἱ ὑποκριταὶ μετεμόρφουν τὰ πρόσωπα των μὲ τουγκὰν οἶνου, ἢν τότε ἀπεκάλουν *βατράχιον*. Ἀλλ' ὁ Αἰσχύλος, ὁ πατὴρ τῆς τραγῳδίας, εἰσήγαγεν εἰς τὸ θέατρον τὸ *πρόσωπον*, ὅπερ εἶτα μετωνομάσθη προσωπεῖον, καὶ προσωπίς, καὶ μάσκα καὶ μουτσούνα!

Τὰ προσωπεῖα ἐκεῖνα, ὅπως καὶ τὰ ἰδικά μας, ἦσαν πολυειδῆ καὶ παρίστων πᾶσαν ἡλικίαν ἢ γένος ἢ κατάστασιν· τὸ δὲ βατράχιον καὶ νῦν ἀπαντᾷ προερχόμενον ἐκ μουντζούρας τῆς τηγανιᾶς, καὶ οὐχὶ ἐκ τρυγίας, διότι οἱ νεώτεροι, καταστρυχόμενοι ὑπὸ τῶν φόρων, πίνουσι μέχρι τρυγὸς τὰ βαρέλια.

*

Ὅπως ἠρχίσαμεν, δὲν δυνάμεθα παρὰ νὰ τελειώσωμεν μὲ τὴν ἀρχαιολογίαν· καὶ ἂν δὲν κατωρθώσωμεν ἄλλο τι, θὰ περάσωμεν τοὐλάχιστον πρὸς στιγμὴν ὡς συνάδελφοι τῶν κ. Οἰκονόμου, Καββαδία καὶ Μιλωνᾶ.

Οὐδεὶς θὰ μᾶς διαφεύσῃ λέγοντας, ὅτι οἱ ἀρχαῖοι εἶχον τὴν τεσσαρακοστήν των, διότι τὸ ὄνομα τῆς πανηγύρεως *Πυαρέψια* παράγεται ἐκ τοῦ ἕψειν πύανα, ἤτοι βράζειν ὄσπρια, καὶ βεβαίως δὲν τὰ ἔβραζον διὰ νὰ τὰ φάγουν τὴν ἀπόκρεων.

Λοιπὸν εἶχον καὶ ἀπόκρεων, ἀφοῦ εἶχον τεσσαρακοστήν· καὶ αὕτη βεβαίως θὰ ἦτο ἡ ἑορτὴ τῶν *Διονυσίων*, ὡς ἐξάγεται ἐκ τῆς ἑξῆς περιγραφῆς των.

*

Τὸν λόγον ἔχει ὁ ἀββᾶς Barthelemy. «Πολλαὶ τοῦ ἔτους ἡμέραι εἰσὶν ἀφιερωμέναι εἰς τὴν λατρείαν τοῦ Βάκχου. Τὸ ὄνομά του ἀντηχεῖ εἰς τὴν πόλιν, εἰς τὸν Πειραιᾶ εἰς τὰς ἐξοχάς. Πολλάκις οὐδὲ εἰς ἀπομένει ἀμέθυστος. Βάκχοι καὶ βακχίδες ἐστεμμένοι διὰ κλάδων κισσοῦ ἢ λεύκης πηδῶσι, χορεύουσιν, ὠρύονται, σχίζουσι μὲ τοὺς ὄνυχας τὰ ἐντόσθια τῶν θυμάτων, σφιγγουσιν ὄφεις ἢ περιπλέκουσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κόμην των, καὶ τὰ πλήθη παρακολουθοῦσιν ἔκθαμβα, μαγευμένα. Ταῦτα ἰδίως τελοῦνται τὸ ἔαρ. Συρρέουσι τότε οἱ ξένοι εἰς τὸ ἄστυ, ἵνα παραστῶσι θεαταὶ τῶν νέων δραμάτων, τῶν ἀγώνων, καὶ ἰδίᾳ τῆς πομπῆς, ἥτις ἀπεικονίζει τοῦ Βάκχου τὸν θρίαμβον. Ταύτην ἀποτελοῦσι Σάτυροι, Πᾶνες, ἄνθρωποι σύροντες τράγους πρὸς θυσίαν, ἄλλοι ἐπὶ ὄνων τὸν Σειληνὸν μιμούμενοι ἢ μεταμεμορφωμένοι εἰς γυναῖκας ἢ φέροντες ἐπὶ μακρᾶς ῥάβδου ἀσχημονοῦντας *Περικλέτους* καὶ ᾄδουσιν ὅλοι ᾄσματα ὄχι καὶ τόσον . . . ἠθικά. Ἐν γένει δὲ παρακολουθοῦσιν ἄνθρωποι παντὸς γένους καὶ εἴδους, κεκαλυμμένοι μὲ δέρματα ἐλάφου, προσωπιδοφοροῦντες, κισσῷ ἐστεμμένοι, μεθύοντες ἢ ὑποκρινόμενοι, κραυγάζοντες, *ὅλοι μαζί*, ὀργανοπαίκτοῦντες, παρασσόμενοι, δαιμονιῶντες, σπαραττόμενοι, ὀρχούμενοι, ῥίπτοντες κατ' ἀλλήλων θύρσους, καὶ ἐνοχλοῦντες τοὺς θεατάς».

*

Ὁ Ἀββᾶς ἐξακολουθεῖ:

«Ἐν μέσῳ τοῦ πλήθους τούτου τῶν ἀφηνιασάντων τρελλῶν, προβαίνουσιν ἡσύχως οἱ χοροὶ τῶν φυλῶν, αἱ ὡραιότεραι τῆς πόλεως νεάνιδες χαμαὶ νεύουσαι, φέρουσαι τὰς κομψοτέρας στολὰς καὶ τοὺς καλλωπισμούς των, καὶ ἐπὶ τῶν κεφαλῶν κρατοῦσαι κάνιστρα, ἐν οἷς αἱ ἀπαρχαὶ τῶν καρπῶν, πολυμορφα πλακούντια, ἅλας, φύλλα κισσοῦ καὶ ἄλλα μυστηριώδη σύμβολα.

Αἱ περὶξ στέγαι, εἰσὶ πλήρης θεατῶν καὶ ἰδίᾳ γυναικῶν· αἱ πλεῖσται τούτων λαμπαδηφοροῦσι. —διότι ἐνύκτωρ πλέον —ἵνα φωτίσωσι τὴν πομπήν· οἱ δ' ἀπαρτίζοντες αὐτήν, ἵστανται καὶ σπένδουσι καὶ θύουσιν εἰς τὸν Βάκχον, ὅπου ἀγορὰ ἢ σταυροδρόμιον.

Τὴν ἐπαύριον ἀγῶνες μουσικῆς καὶ ὀρχήσεως, συγκροτήσεις χορῶν, δημόσιαι παραστάσεις νέων δραμάτων· καὶ ὅλα ταῦτα ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ πρώτου τῶν ἑννέα Ἀθηναίων ἀρχόντων Πάρ' αὐτὸν δέ, ἵστανται δύο ἀνώτεροι τῆς πολιτείας ἀξιωματικοί ἵνα τηρῶσι τὴν ἡσυχίαν καὶ τιμωρῶσι τοὺς παρασσόντας τὰ πλήθη διὰ τῶν . . . παρεκβάσεών των».

*

Τούτους φοβούμενος καὶ ἐγώ, διακόπτω σήμερον τὰς παρεκβάσεις μου, μόλις τολμῶν νὰ ἐρωτήσω:

— Προωδεύσαμεν ἀρά γε ἔκτοτε, εἴμεθα οἱ ἴδιοι, ἢ ὀπισθοδρομοῦμεν;

Ἐμβ.

ΟΙ ΑΛΛΗΛΟΦΑΓΩΘΕΝΤΕΣ

ΕΝ ΤΩ ΒΟΡΕΙΩ ΠΟΛΩ

Συνέχεια· ἴδε σελ. 12

— Ἔχει δίκαιον ὁ ἰατρός, ἀπήντησεν ὁ ἀρχηγός μας, ἐπανακτήσας τὴν ἑτοιμότητά του, ἀλλὰ πρὶν ἢ ὁ πάγος διανοίξῃ ἡμῖν τὴν εἰς τὴν νῆσον Λήτλετον ὁδόν, δὲν πρέπει ν' ἀποθάνωμεν τῆς πείνης." Ἂς σκεφθῶμεν πῶς δυνάμεθα νὰ κενώσωμεν ὡς τάχιστα τὰς κρύπτας τοῦ ἀκρωτηρίου Σαμπίν, αἵτινες ἴσως εἶνε πλουσιώτεραι ἢ ὅσον νομίζομεν.

— Ἀρχηγέ, ἀπήντησα ζωηρῶς, εἶμαι βέβαιος, ὅτι ἔχετε δίκαιον. Δὲν ἀνέγνωσα τὸν καταλογον ὅλον, ἀλλ' εἶδον ἐπὶ τεμαχίου χάρτου, ὅτι ὁ πλοίαρχος τοῦ *Ὑάντικ* ἔχει προσθέσει ἓν κιβώτιον κιτρικοῦ χυμοῦ.

Ὁ χυμὸς τῶν λεμονίων εἶνε ἐξαίρετον εἰδικὸν φάρμακον κατὰ τῆς στομακάκης, τὸ μόνον ἴσως εἰς οὗ τὴν δραστικότητα δύνατάί τις νὰ βασισθῇ ἀπολύτως. Ἡ εἴδησις ἐν καταλλήλῳ στιγμῇ ἀνακοινωθεῖσα πρὸξένησεν ἀμέσως ἐκπληκτικὴν ἐντύπωσιν. Οἱ ἄνδρες εἶνε ἑνίοτε μεγάλα παιδία! ἡ ἰδέα ὅτι θὰ εἴχον ὀλίγον κιτρικὸν χυμὸν ἐφάνη παραμυθοῦσα αὐτοὺς καὶ ἀνακουφίζουσα τὴν μεγάλην θλῖψιν, ἣν ἠσθάνοντο μανθάνοντες ὅτι εἶχον ἐγκαταλειφθῇ διὰ τοῦ βλακωδεστέρου καὶ κτηνωδεστέρου τρόπου.

Η'

Ὅπως δυνηθῶμεν νὰ περισυλλέξωμεν τὰ ἐν τῷ ἀκρωτηρίῳ Σαμπὶν ἐναπυτεθειμένα, ὁ ταγματάρχης διέταξε νὰ προσεγγίσωμεν ὅσον τὸ δυνατὸν αὐτόσε· καταλιπόντες λοιπὸν τὴν ἐκ πάγων καλύβην μας, κατεσκηνώσαμεν εἰς τοὺς πρόποδας ὑψηλοῦ τινος καὶ ἀποκρήμνου ὄρους, εἰς δὲ τὸ νέον ἡμῶν κατάλυμα ἐδώκαμεν τὸ ὄνομα τοῦ γερουσιαστοῦ Κλαίκ, πολὺ πολλάκις δείξαντος ἐνδιαφέρον ὑπὲρ τῶν πολικῶν ἐρευνῶν.

Ἐλησμόνησα νὰ προσθέσω ὅτι ἐν τῷ ἀκρωτηρίῳ Σαμπὶν εὗρον ἐν καλῇ καταστάσει πορθμεῖόν τι καταλειφθὲν ὑπὸ τοῦ *Ποσειδῶνος*. Δυστυχῶς ὅμως μόλις ἀνεκινήσαμεν αὐτὸ ἐκ τῆς θέσεώς του, παρετηρήσαμεν μεγάλην ὀπὴν ἐπὶ τῆς τρόπιδος, ἣν παίζουσα εἶχεν ἀνοίξει, φαίνεται, διὰ τῶν ὀδόντων λευκή τις ἄρκτος. Τὸ ξύλον ἔφερε μάλιστα εἰσέτι τὰ ἴχνη τῶν δηγμάτων τοῦ κτήνους τούτου.

Ἐπειδὴ δὲν ἠδυνάμεθα νὰ ἐπανορθώσωμεν τὴν βλάβην ταύτην ὁ ἰατρὸς Παῦλ ἐπενόησε νὰ χρησιμοποιήσωμεν αὐτὴν ἀντὶ στέγης ἐπὶ τοῦ χειμερινοῦ καταλύματος ἡμῶν. Ἐστήσαμεν λοιπὸν αὐτὴν ἐπὶ σωρείας λίθων μεταχειρισθέντες τὰς κώπας, ἃς ὁ *Ποσειδῶν* εἶχεν ἀπολίπει, ὅπως ὑποβαστάσωμεν μέρος ἱστίου χρησιμεύοντος ἀντὶ ὀροφῆς. Περιεφράξαμεν εἶτα τὴν ἠμετέραν σκηνὴν διὰ τοίχου ἐκ χιόνος κατὰ τὸν τρόπον τῶν Ἐσκιμώων, οἵτινες οὐδὲν ἄλλο συνήθως μεταχειρίζονται ὑλικόν. Ἴσως μάλιστα ἔπρεπε δουλικώτερον νὰ μιμηθῶμεν τὴν ἀρχιτεκτονικὴν των μέθοδον. Ἐπεστρώσαμεν μετὰ ταῦτα τὸ ἔδαφος διὰ τάπητος σχηματισθέντος ἐξ ἄλλου τινὸς μέρους ἱστίου, ἐφ' οὗ ἠπλώσαμεν ὅσα ἐπανωφόρια εἴχομεν ἐκ δέρματος βουβάλου καὶ τοιουτοτρόπως προεφυλαττόμεθα ἀπὸ τοῦ ψύχους χωρὶς ποτε ν' ἀνάψωμεν πυράν. Οὐδέποτε ἄλλως τε εἴχομεν ἀρκοῦσαν καύσιμον ὕλην ὅπως ἐπιτρέψωμεν εἰς ἡμᾶς αὐτοὺς τὴν πολυτέλειαν νὰ ψήσωμεν τὴν τροφήν μας. Τὸ μόνον, ὅπερ ἠδυνάμεθα, ἦτο νὰ ὑποθερμαίνωμεν τὴν πεπηγυῖαν τροφήν μας πρὶν καταβροχθίσωμεν αὐτήν.

Πρὸς τούτοις εἴχομεν τόσον ὀλίγον ἔλαιον, ὥστε ἦτο ἀδύνατον νὰ διατηρῶμεν πάντοτο λυχνίαν ἀνημμένην. Ἀλλὰ καὶ ὅτε ἐπράττομεν τοῦτο ἡ χαρά μας ἐδηληταριάζετο ὑπὸ καυστικῆς ὀσμῆς, διότι μὴ ἔχοντες πλέον βαμβακίνην θρυαλλίδα μετεχειριζόμεθα ξηρὸν χόρτον ὅπερ ἀνθρακούμενον ἀπέδιδε βαρεῖαν ὀσμήν.

Μεθ' ὅλον ἐν τούτοις τὸ φρικῶδες τοῦτο βάσανον, ἡ ἀτροφικὴ λάμψις, ἣν παρεῖχεν ἡ λυχνία μας, ἦτο πολυτιμοτάτη, διότι ἐπέτρεπεν εἴτε εἰς τὸν ταγματάρχην, εἴτε εἰς τὸν ἰατρὸν ν' ἀναγινώσκωσιν ὑψηλῇ τῇ φωνῇ παλαιάς τινας ἐφημερίδας, δι' ὧν οἱ ναῦται τοῦ *Ὑάντικ* καὶ τοῦ *Πρωτέως* εἶχον τὴν ἀγαθὴν ἰδέαν νὰ περιτυλίξωσι τὰ περιέχοντα τὸν κιτρικὸν χυμὸν φιαλίδια, ἅτινα κατέλιπον ἡμῖν.

Τὰ ἀποσπάσματα ταῦτα, τυχαίως λαμβανόμενα, ὑπέτρεφον τὰς ἡμετέρας συνδιαλέξεις, ἐφ' ὅσον ἀπέμενεν ἡμῖν ἡ ἰσχὺς νὰ συνδιαλεγώμεθα, διότι ὁ χειμὼν δὲν εἶχεν εἰσέτι ἐντελῶς παγώσει τὰς σκέψεις μας. Ὁ ἰατρὸς ἐσχολάζεν αὐτὰ μετὰ πλείστης εὐφυΐας καὶ ὀξυνοίας, ἀναπληρῶν τὰ κενὰ καὶ εὑρίσκων τὴν ἀρχὴν ἢ τὸ τέλος τῶν περικεκομμένων φράσεων.

Οὐδέποτε ἐπιγραφὴ δίγλωσσος ἐξωνυχίσθη μετὰ πλειοτέρας ζέσεως. Ἐὰν ἐκεῖνοι, οἵτινες ἐνῷ ὤφειλον νὰ γίνωνται σωτῆρές μας, ἐγένοντο οἱ δήμιοί μας, συνηθάνοντο τὴν ἁγιότητα τῆς ἀποστολῆς των, θὰ ἀπέλειπον ἡμῖν εἰδήσεις περὶ τῶν ἡμετέρων οἰκογενειῶν καὶ ἡ φρικώδης θέσις μας θὰ ἐμετριάζετο κάπως. Ἀλλ' ἔλαβον δυστυχῶς τὴν εἰρωνικὴν μόνον πρόνοιαν νὰ γνωρίσωσιν ἡμῖν ὅτι ἡ ἀλληλογραφία εὑρίσκετο ἐπὶ τῆς νήσου Λίτλετον μετὰ τῶν πλείστων ζωοτροφιῶν.

Ἐν τῷ ἀκρωτηρίῳ *Σαμπὶν* συνελέξαμεν 240 μερίδας προερχομένας ἐκ τῶν Ἄγγλων, τοῦ πλοιάρχου Νάρης, 240 μερίδας καταλειφθείσας ὑπὸ τοῦ *Ποσειδῶνος*, πρὸς τούτοις δὲ τέτον, ζάκχαριν καὶ σοκολάταν, μηδὲ σταγόνα ὅμως ρουμίου καὶ βακῆς. Ὑποθέτομεν ὅτι τοιαῦτα εἶχον ἀφεθῇ ὑπὸ τοῦ *Ἀλβέρτου* καὶ τοῦ *Ποσειδῶνος*, ἀλλ' ἐκλάπησαν ὑπὸ τῶν πληρωμάτων τοῦ *Ὑάντικ* καὶ τοῦ *Πρωτέως* ὅτε κατέλιπον τὸν κιτρικόν των χυμὸν μετ' ὀλίγου ἄρτου, *καμμικάν*, ταρίχων, πίσων, κυάμων καὶ νωπῶν φασιόλων. Καὶ ὅλα μὲν ταῦτα ἦσαν καλά, ἀλλ' εἰς τόσον μικρὰν ποσότητα! Ἤμεθα 25 εὐρωστότατοι ἄνδρες, ὑγιαίνοντες, ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς ἡλικίας, ἰσχυρῶς ἐχόμενοι τῆς ζωῆς, θὰ ἐθριαμβεύομεν δὲ κατὰ τοῦ ψύχους ἐὰν ἠδυνάμεθα ν' ἀφήσωμεν ἐλεύθερον τὸ στάδιον εἰς τὴν ἀληθῆ ὄρεξιν, ἣν ἔχει τις εὑρισκόμενος εἰς τὸν πόλον.

Τὴν 1 Νοεμβρίου 1883 ἐμάθομεν λυπηρὰν εἴδησιν. Ὁ ταγματάρχης, ἀπαριθμήσας ὅσα τρόφιμα εἴχομεν, διεκήρυξεν ὅτι ἦτο ἀπαραίτητον νὰ ἐλαττωθῶσιν ἐκ νέου αἱ μερίδες τῆς τροφῆς μας. Ἔπρεπε πράγματι νὰ διαρκέσωσιν ὅσον τὸ δυνατὸν περισσότερον καὶ ἐκ περισσοῦ νὰ ἐπιφυλάξωμεν δέκα ἡμερῶν τρόφιμα διὰ τὸ ταξείδιον εἰς τὴν νῆσον Λίτλετον, ὅπερ ἐμέλλομεν νὰ ἐπιχειρήσωμεν ἅμα τοῦ ὠκεανοῦ παγέντος ἐκ τοῦ ψύχους.

Πικρὰ τῇ ἀληθείᾳ χλεύη, δεικνύουσα τὸν βαθμὸν τῆς ἀθλιότητός μας! Εἴχομεν καταντήσει νὰ στηρίζωμεν τὴν σωτηρίαν μας ἐπὶ τοῦ διπλασιασμοῦ τοῦ ψύχους, ὅπερ μᾶς ἐφόνευεν! Ἀνεγνωρίζομεν δὲ συγχρόνως ὅτι τοσοῦτον ἐλεεινοὶ ναῦται εἴμεθα, ὥστε οὐδεὶς ἐτόλμα νὰ ἐπιβιβασθῇ τοῦ *Μπωμόρ*, ὅπως διαπλεύσῃ τὸ στενόν.

Ἡ τύχη παρέσχεν ἡμῖν ἀνέλπιστον, πλὴν φεῦ! ἀνωφελῆ, εὐκαιρίαν σωτηρίας. Ὁποία ὑπῆρξεν ἡ ἡμετέρα ἔκπληξις, ὅτε εἴδομεν φερομένην πρὸς ἡμᾶς ὑπὸ τῶν κυμάτων τὴν ἄκατον *Νάρβαλ*, ἣν τοσοῦτον ἀπερισκέπτως εἴχομεν ἐγκαταλίπει.

Εἴχομεν τοσοῦτον ἀποκτηνωθῆ ὑπὸ τοῦ ψύχους, καὶ ὁ παγετὸς ἦτο τοσοῦτον σκληρός, ὥστε ἐν τῇ ἐπανόδῳ ταύτῃ τῆς τύχης εἴδομεν αἴσιον οἰωνόν, ἐπειδὴ εἴχομεν εἰς τὴν διάθεσίν μας ὀλίγην καύσιμον ὕλην. Μόλις λοιπὸν περιέπεσεν εἰς χεῖράς μας ἡ ἄτυχης ἄκατος, κατεκερματίσαμεν αὐτήν, τοῦθ' ὅπερ οὐτε Ἐσκιμῷοι θὰ ἐπράττον βεβαίως. Ἄνευ οὐδεμιᾶς τύψεως συνειδότος μετεχειρίσθημεν αὐτήν, ὅπως θερμανθῶμεν, χωρὶς νὰ σκεφθῶμεν, ὅτι διεπράττομεν ἀληθῆ αὐτοχειρίαν καὶ ὅτι διὰ παντὸς ἐκλείομεν τὴν θύραν τῆς ἡμετέρας εἱρκτῆς. Ἀφοῦ ἐποιήσατο ὀλίγας παρατηρήσεις ὁ ἰατρὸς ἐσίγησε. Διότι, ἐὰν ὑπάρχῃ συμφορά τις, ἡ χειρίστη πασῶν, δυστυχία τις ἐπιτείνουσα ὅλα τὰ δεινὰ καὶ ὀξύτερα καθιστῶσα αὐτά, ἀναμφιρίστως τοιαύτη εἶνε ἡ χαλάρωσις τῆς πειθαρχίας καὶ ἡ ἀνυποταξία.

Εὑρίσκονται περὶξ ἡμῶν, ἐν Ἀμερικῇ, ἄνθρωποι ἀξιοῦντες νὰ κρίνωσι τὴν ἡμετέραν διαγωγὴν κατὰ τοὺς ἠθικοὺς κανόνας τοὺς προσήκοντας εἰς ἄνετον καὶ εἰρηνικὸν βίον, ὃν παρέχει αὐτοῖς ὁ πολιτισμός. Ἐάν, κατὰ κακὴν των τύχην, ἐδοκίμαζον τὸν τρομερὸν λιμόν, ὅστις κατέτρυχεν ἡμᾶς ἐπὶ πολλοὺς μῆνας, ὑποθέτω ὅτι θὰ ἦσαν ἐπιεικέστεροι πρὸς ἡμᾶς. Διατί δὲν στρέφουσι τὴν μῆνιν αὐτῶν κατὰ τῶν ἀποσταλέντων πρὸς ἐπισιτισμὸν ἡμῶν, οὓς τὰ στρατοδικεῖα ἠθῴωσαν τόσον εὐχερῶς;

Οὐδέποτε ἐγὼ θὰ καταστῶ ὀπαδὸς τῆς ἐλαφρᾶς ἐκείνης ἠθικῆς, ἥτις δεικνύουσα συγκατάβασιν ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ἀτομικὴν ἐκάστου εὐθύνην, παραδέχεται ἐλαφρυντικὰς περιπτώσεις διὰ πάντας τοὺς ἐγκληματίας! Ἀλλὰ ποῖον λογικὸν δὲν ἐξασθενεῖται ἐν τῷ μέσῳ φοβερῶν βασάνων, ἅτινα ἐπιφέρει δριμύτατον ψῦχος;

ὅταν ὁ κενὸς σόμαχος συσπᾶται μετὰ σφοδρότητος, ἡ δὲ γλῶσσα ἐξοιδαίνηται προσκολλωμένη ἐπὶ τοῦ ἐξηραμμένου οὐρανίσκου καὶ ὁ λάρυγξ καταπρύχηται ὑπὸ καυστικοῦ πυρετοῦ; Τί γίνεται ἡ σταθερωτέρα ἀρετή, ἡ μᾶλλον πεφωτισμένη φιλανθρωπία, ὅτε φρικώδεις ὀπτασίαι ἐπιφαίνονται πρὸ τῶν τεθολωμένων ὀμμάτων, παράδοξοι δὲ φωναὶ συρίζουσιν εἰς τὸ οὖς φοβερὰς συμβουλάς, καὶ φάσματα, ἅτινα φαίνονται ἐξερχόμενα ἐκ τῶν πάφων καὶ ἐμπνέουσιν ἀπατροπαίας σκέψεις!

Ἀλλοίμονον! ὑπάρχουσι πλείστοι συμπατριῶται, ἀρχηγοί, φίλοι, στρατιωτικὴ πειθαρχία, ἀνθρωπίνη ἀδελφικὴ ἀγάπη διὰ καταδίκους, οἵτινες συσπειροῦνται ὑπὸ ἑστίαν, ἐξ οὗ φοβερὸν διαπερᾷ τὸ ψῦχος, οἱ ὁποῖοι δὲν ἔχουσι πῦρ ὅπως θερμανθῶσι, μηδὲ φῶς ὅπως φωτίζωνται καὶ οἱ ὁποῖοι, κεχωσμένοι εἰς τὰ σκότη καταλαμβάνονται ὑπὸ σκέψεων φρίκην ἐμπνευσῶν αὐτοῖς, ἀλλὰ μετ' ἐπιμονῆς φοβερᾶς κυριευουσῶν ἑκάστοτε τὸ πνεῦμά των!

Θ' ἀφηγηθῶ τὰ πάντα ἢ ἀκριβέστερον εἰπεῖν, οὐδὲν θ' ἀποκρύψω, τὰ πάντα θ' ἀποκαλύψω, τὰ πάντα θὰ μαντεύσω. Ἀλλ' ἐλπίζω ὅτι θὰ τύχω κριτῶν ἀμερολήπτων, τουτέστιν ἀρκούντως φιλανθρώπων ὅπως δυνηθῶ ν' ἀποκαλύψω αὐτοῖς τοὺς ἀπανθρώπους ὅρους, ὑφ' οὓς διάτελοῦμεν ἐπὶ μῆνας ὁλοκλήρους.

Θὰ ζητήσω πρὸ παντὸς παρὰ τῶν συμπατριωτῶν τοῦ ἀτυχοῦς Παβῦ ὅπως μή, ἀποβλέποντες εἰς τὸ σκληρὸν τέλος του, παραιτηθῶσιν ἐρευνῶν τοσοῦτον ἐνδιαφερουσῶν, χάριν τῶν ὁποίων ἐκεῖνος ἀπώλεσε τὴν πολύτιμον ζωήν του καὶ τὰς ὁποίας οἱ ἐν τοῖς σπουδαστηρίοις των γεωγράφοι εἰσὶν ἕτοιμοι νὰ καταδικάζωσιν.

Ὁ θριαμβευτικὸς πράγματι τρόπος, καθ' ὃν διήλθομεν τοὺς δύο πρώτους χειμῶνας, ἀποδεικνύει ὅτι ἡ κατάκτησις τοῦ Βορείου πόλου δὲν εἶνε ἔργον ἀνώτερον τῶν δυνάμεων ἀνθρώπων εὐρώστων, ὑγιῶν, ἀνδρείων, ἐχόντων ἀρκούσας προμηθείας καὶ τακτικῶς ἐπισιτιζομένων.

Μεθ' ὅλας ἄλλως τέ τὰς ἀλλεπαλλήλους καταστροφάς, ἃς περιέγραψα ἀσθενῶς ἀναμφιβόλως, ὁ πρῶτος θάνατος ἐν ταῖς τάξεσι τῶν ἐκδρομέων τόσον σκληρῶς βασανισθέντων συνέβη μόλις τὴν 18 Ἰανουαρίου 1884 μετὰ πέντε μῆνας καὶ ἐννέα ἡμέρας ἀπὸ τῆς ἐκ Κόντζερ ἀναχωρήσεως ἡμῶν.

(Ἕκεται συ ἐχεια)

Ἡ Κυριακὴ τοῦ Ἀσώτου

Οὕτω καλεῖται ἡ δευτέρα αὕτη Κυριακὴ τοῦ Τριῳδίου, ἀπὸ τῆς Εὐαγγελικῆς παραβολῆς [Λουκ. τέ 11—32] τοῦ Ἀσώτου, καθ' ἣν ὁ νεώτερος υἱὸς καίτοι ἀσώτως διασκορπίσας τὴν πατρικὴν αὐτοῦ περιουσίαν, οὐχ ἧττον μετανοήσας καὶ προστρέξας εἰς τὰς πατρικὰς ἀγκάλας, ἐγένετο προσφιλὴς τῷ πατρὶ καὶ ἀγαπηπόνως τὸ πρότερον.

Διὰ τῆς παραβολῆς ταύτης ζητεῖ νὰ κερδίσῃ ἡ Ἐκκλησία τοὺς καὶ σήμερον ἐν τῇ καταστάσει τοῦ Ἀσώτου υἱοῦ εὑρισκομένους, προσκαλοῦσα τούτους ὅπως συνέλθωσιν εἰς ἑαυτοὺς καὶ συμμετάσχωσι τῆς πνευματικῆς τοῦ Πατρὸς πανδαισίας.

Εὐθύμιος ὁ Μέγας.

Ἕνεκα τῆς μεγάλης ἀσκητικῆς αὐτοῦ φήμης ὁ Εὐθύμιος ὠνομάσθη Μέγας· γεννηθεὶς τῷ 337 χειροτονηθεὶς πρεσβύτερος καὶ διακρινόμενος διὰ τὴν παιδείαν καὶ ἀρετὴν αὐτοῦ ἀπήλαυε μεγάλης τιμῆς παρὰ τῇ Εὐδοκίᾳ τῇ συζύγῳ Θεοδοσίου τοῦ μικροῦ. Ζήσας 96 ἔτη ἀπεβίωσεν ἐν ἔτει 473.

Ἐπὶ ἀρχαίων Βυζαντιακῶν εἰκόνων τοῦ ἁγίου Εὐθυμίου εὕρηται κατὰ κανόνα τὸ ἑξῆς ἐπίγραμμα.

«Ἀδελφοί· τὰ ὅπλα τοῦ μοναχοῦ εἰσὶν ἡ μελέτη, ἡ προσευχή, ἡ διάκρισις, ἡ ταπεινοφροσύνη, καὶ ἡ κατὰ Θεὸν ὑπακοή».

Γ. Λ.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΑΝΕΥ ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ

Περὶ τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Αὐστρίας, ὁ ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον κόμης Βασίλη κρυπτόμενος συνεργάτης τῆς παρισινῆς «Νέας Ἐπιθεωρήσεως» οὗτινος αἱ προγενέστεραι περὶ κτῶν ἐν Βερολίνῳ ἐξεχόντων προσώπων μελέται τόσον εἶχον προκαλέσει πάταγον, γράφει ταῦτα ἐν τῷ τελευταίῳ φύλλῳ τοῦ ἐν λόγῳ περιοδικοῦ:

«Ὁ αὐτοκράτωρ ζῇ ἀπομεμονωμένος. Ὅταν εὑρίσκηται ἐν Βιέννῃ, ἐργάζεται ἀπὸ τῆς πέμπτης πρωϊνῆς ὥρας μετὰ τοῦ γραμματέως του, ἀφιερούμενος ἐξ ὁλοκλήρου εἰς τὰς ὑποθέσεις τοῦ κράτους. Ἐντὸς τῆς ἡμέρας παρέχει ἀκροάσεις μέχρι τῆς 4 μ. μ., ὥραν καθ' ἣν συνήθως γευματίζει. Πρόσφατον ἐνέδοτον θὰ σᾶς δείξῃ πόσον ὁ αὐτοκράτωρ εἶναι λιτὸς ἐν τῷ φαγητῷ του καὶ προσηνὴς τοὺς τρόπους.

«Ἀπασχολούμενος ὑπὸ ἐπειγούσης ἐργασίας, διέταξε νὰ παρατεθῇ αὐτῷ τὸ γεῦμα ἐντὸς τοῦ ἰδιαιτέρου σπουδαστηρίου του. Ἐν τῷ παρακειμένῳ δωματίῳ ἐγευμάτιζεν ὁ ὑπασπιστής του. Περατώσας τὸ γεῦμα ὁ αὐτοκράτωρ, ἀνοίγει τὴν θύραν καὶ ἀπευθυνόμενος πρὸς τὸν ὑπασπιστήν του:

«— Ἠμπορεῖτε νὰ φύγετε, τῷ λέγει, θὰ ἐργασθῶ μόνος. Πρὸ τούτου ὅμως τί λέγετε διὰ τὴν τροφήν, τὴν ὁποίαν μᾶς ἔφεραν;

«— Συμφωνῶ μετὰ τῆς Γ. Μ. ὅτι τὸ γεῦμα δὲν εἶναι πρώτης τάξεως.

«— Τί σᾶς μέλει σᾶς ὅ,τι καὶ ἂν φάγετε; ἀπήντησεν ὁ αὐτοκράτωρ· ἠμπορεῖτε νὰ ἀποζημιωθῆτε κατόπιν εἰς ὁποιονδήποτε ξενοδοχεῖον θέλετε, ἐνῷ ἐγὼ εἶμαι καταδεδικασμένος εἰς αὐτό, τὸ διὰ σκύλους φαγητόν, διότι μοῦ ἀπαγορεύεται νὰ ὑπάγω ὅπου καὶ οἱ ἄλλοι».

Βλέπετε, λοιπόν, ὅτι καὶ οἱ μεγαλείτεροι ἔχουσι τὰς στερήσεις των, κατὰ προφανῆ δὲ πρόθεσιν τῆς τύχης, αὗται συγκαταλέγονται μεταξὺ ἐκείνων, ἃς δύνανται νὰ ἀποφύγωσι καὶ οἱ κοινότεροι τῶν θνητῶν.

*

Ἡ ἐν Σύρῳ μεγάλη καθολικὴ ἀποικία χρονολογεῖται ἀπὸ τοῦ 17ου αἰῶνος, ὁπότε, βασιλεύοντος ἐν Γαλλίᾳ Λουδοβίκου τοῦ ΙΓ', γάλλοι ἱεραπόστολοι, ἐκ τοῦ τάγματος τῶν καπουκίνων, ἵδρυσαν αὐτόθι σχολήν, εἰς τὴν εὐτυχῆ τῆς ὁποίας ἐπίδρασιν ὀφείλεται ἡ ὑπὸ ἐκπαιδευτικὴν ἔποψιν ἀνθηρὰ τῆς Σύρου κατάστασις. Οἱ γάλλοι ἱεραπόστολοι βαθμηδὸν προσείλκυσαν πλείστους ὁμοθρήσκους των, οὕτω δέ, προβαίνοντος τοῦ χρόνου, ἐσχηματίσθη ἐν τῇ νήσῳ ἰκανῶς πολυάριθμος ἀποικιακὴ ἑστία, ἐξ ἧς πάλιν ἀπῳκίσθησαν ἄλλαι τοῦ Αἰγαίου πελάγους νῆσοι.

*

Κατ' ἔτος ἐν Λονδίνῳ διοργανίζεται ἐθνικὴ ἀγροτικὴ ἔκθεσις, εἰς ἣν φιλοτιμοῦνται νὰ δεικχθῶσιν ὑπέρτεροι ἐκθέται οὐχὶ μόνον οἱ γαιοκτήμονες καὶ κτηνοτρόφοι, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἡ ἀριστοκρατία, μέχρι τοῦ πρίγκιπος τῆς Οὐαλλίας καὶ τῆς βασιλίσσης Βικτωρίας. Οὕτως ἡ ἄνασσα ἐξέθηκε 10 ζῷα, τὰ 6 τῶν ὁποίων ἠδύναντο νὰ συναμιλληθῶσι, κατὰ τὸ μέγεθος, καὶ πρὸς αὐτὸν τὸν διάσημον βόα τοῦ Βούρτων, ὅστις εἶχεν ὕψος 8 πόδων καὶ μῆκος, ἀπὸ τῆς κεφαλῆς μέχρι τῆς οὐρᾶς, 9. Καὶ ὁ πρίγκιψ δὲ τῆς Οὐαλλίας, παραδειγματισθεὶς ἐκ τῆς περισυνῆς ἀποτυχίας του, ἔπεμψε ζῷα κατὰ πολὺ καλλίτερα τῶν ἄλλοτε ἀπορριφθέντων.

*

Περὶ διασήμου ἀναρχικοῦ δημοσιογράφου ἐν Γαλλίᾳ καὶ διακεκριμένου συγγραφέως διηγοῦνται τὸ ἑξῆς προσφυέστερον.

Οὗτος καταδιωκόμενος διὰ τὰ σοσιαλιστικὰ καὶ ἐπαναστατικὰ αὐτοῦ φρονήματα καὶ ἀνακαλυφθεὶς ἡμέραν τινὰ καθ' ὁδὸν ὑπὸ ἀστυνομικῶν κλητήρων, ἠδυνήθη νὰ καταφύγῃ εἰς τὴν οἰκίαν φίλου του, ὀνομαστοῦ διὰ τὰ συντηρητικὰ αὐτοῦ φρονήματα. Ἂν συνελαμβάνετο, θὰ ἐτοῦφεκίζετο ἀφεύκτως.

Ὁ συντηρητικὸς φίλος, βλέπων τὸν δημοσιογράφον, ἀντὶ νὰ φροντίσῃ περὶ ἀποκρύψεως αὐτοῦ, ἄρχεται μακρᾶς καὶ ὀχληρᾶς διδαχῆς κατὰ τοῦ ἀπροκαλύπτου καὶ ὀβριστικοῦ τρόπου δι οὗ ὁ καταδιωκόμενος ὑπεστήριζε τὰς γνώμας του.

— Φίλε μου, τῷ λέγει, πρέπει νὰ γνωρίζετε ὅτι ἐνίοτε ἡ πένα προξενεῖ περισσοτέραν βλάβην ἢ αἱ σφαῖραι τῶν ὅπλων.

— Πολὺ καλά, τῷ ἀπαντᾷ οὗτος· ἀφοῦ εἶναι ἔτσι, σᾶς δίδω τὴν ἄδειαν νὰ μὲ παραδώσητε εἰς τοὺς χωροφύλακας, οἱ ὁποῖοι εἶναι κάτω ὑπὸ τὸν ὅρον ὅμως ὅτι θὰ μὲ τουφεκίσουν μὲ πενιαῖς!

Ὁ ἄχαρις διδάσκαλος ἐνόησε τὸ μάθημα καὶ ἀνέβαλε ἄλλοτε τὴν συζήτησιν.

*

Ἰδοὺ ἀληθὴς μετριοφροσύνη.

Ὁ Αἰμύλιος Ὠζιέ, ὁ δράσημος δραματικὸς συγγραφεύς, πιεζόμενος ποτε νὰ δώσῃ πληροφορίας περὶ τοῦ βίου του, ὅπως δι' αὐτῶν συνταχθῇ ἡ βιογραφία του, ἀπήντησεν εἰς τὸν ἐρωτῶντα αὐτόν, τῷ 1870. Ἔκτοτε δὲν μοῦ συνέβη τίποτε σπουδαῖον.

Πόσοι ἀφανεῖς συγγραφεῖς θὰ νομίζωσιν ὅτι ἔχουσι μεγαλειτέραν ἱστορίαν τῆς τοῦ Ὠζιέ!

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

ΑΙΝΙΓΜΑΤΑ

7

(ἀνορθόγραφον)

Τὸ πρῶτόν μου εἶν' ἀριθμός, τὸ δεύτερόν μου σίγμα,
ἀλλὰ τὴν λύσιν μὴ ζητεῖς ἐὰν δὲν ὀγῇ τὸ σίγμα.

Δρ-Κρ.

8

Εἶμαι ζῷον καὶ ζηλεύουν ὅλοι τὴν ταχύτητά μου,
κι' ἀγαποῦν τὰ κρέατά μου
ἂν μοῦ βγάλῃς δυὸ στοιχεῖα,
βρίσκομαι σὲ κάθε δρόμο καὶ σὲ κάθε μιὰ πλατεῖα.

Κ. Χ.

9

Σ' ὁποιο μέρος πᾶς σ' εὑρίσκω,
κάθε χρόνο ζῶ καὶ θνήσκω·
ἂν μὲ ἀποκεφαλίσῃς καὶ τὸ Ο κάμῃς Ω μέγα,
μὴ μὲ δοκιμάσῃς· φεύγα.

Α.Κ.

ΛΥΣΕΙΣ

3. Λακκίς - λάκκος. 4 Δῆλος - Μῆλος, ἥλος.
5. Ἥλος - φῶς 6 Θήρα - πήρα.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

κ. Γ. Δ. Π Τριγλίαν. Ἐξετελέσθησαν παραγγελίαι σας ἀναφέρομεν. — κ. Ι. Χ. Δ Πειραιᾶ. Εἰς τὸ προσεχές. — κ Ζ. Δ. Κ. Γαλάζιον. Ὁ ἔλεγχος ἀπεστάλη πρῶτον καὶ εἶτα τὰ Ἀτ. Ἡμερ. Ἐδῶ καὶ ἐκεῖ καὶ ὁ Ἀπραδιάδης δοθέντα ὑπὸ τῆς «Ἐφημερίδος· προσεχῶς περὶ τῶν λοιπῶν. — κ. Χ. Χρ. Τρίκκαλα. Μὴ βιάζεσθε· τῷ Ἰμδ. ἀνεκοινώθησαν τὰ εἰκότα.

Ἐν Ἀθήναις. — Τυποις «Κορινης»